

Второ заседание

Сряда, 29 юни 1966 г.

(Открито в 15 ч.)

(В 15 часа в заседателната зала влизат членовете на парламентарната делегация на Кралство Гърция, гостуваща в нашата страна, водена от подпредседателя на парламента Атанасиос Мавридис, заедно с подпредседателите на Бюрото на Народното събрание Екатерина Аврамова и д-р Пенчо Костурков, посрещнати с продължителни ръкопляскания)

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари народни представители! Втората сесия на Петото Народно събрание днес продължава своята работа.

Трябва с особено удоволствие да ви съобщя, че гости на това наше заседание на парламента са членовете на парламентарната делегация на Кралство Гърция, водена от господин Атанасиос Мавридис, подпредседател на парламента в Гърция. *(Продължителни ръкопляскания)*

Уважаеми господин Атанасиос Мавридис,

Уважаеми господа делегати на Гръцкия парламент,

Позволете ми със сърце, изпълнено с най-добри чувства, да ви поздравя от името на нашето Народно събрание и да изразя особената радост на нашите народни представители, че могат да приемат в своята среда, в своята страда гръцка парламентарна делегация.

Нашата хилядолетна история и особено нашата история след нашето и вашето освобождение от чуждестранното отоманско иго през миналото столетие не знае такъв факт за посещението на ваша парламентарна делегация у нас или наша у вас. Това ваше посещение, както виждате, е първото в нашата история и може с основание да бъде отбелязано като особено събитие в отношенията на нашите парламенти, на нашите страни и народи.

Нашата покана и вашето идване не е случайно, а е знамение на времето, в което живеем, проява на новите условия, които нашата епоха създаде, разкривайки широки възможности и правейки повече от необходими добросъсед-

ството, дружбата, сътрудничеството и мира между нашите народи и страни.

Интересите на нашите народи, на нашия обществен прогрес повелително изискват това от нас. Нашата покана и вашата готовност да ни направите посещение отговориха именно на тая историческа повеля и на тия жизнени интереси на нашите народи.

Време е действително да не бъдем само съседи, а да бъдем приятели, които добре се познават и живеят в добросъседство, във взаимно разбирателство и творческо сътрудничество.

Ние знаем, че за осъществяването на тази нова политика в нашите отношения трябва да се преодолеят — а те все повече се преодоляват — редица трудности и препятствия, като недоверие, предразсъдъци и пр., натрупани от миналото, но те са преодолими, стига у нас да има добра воля.

Наистина в нашето хилядолетно съседство ние имаме и много черни страници, страници на ненавист, на вражди, на войни; но едновременно ние имаме и светли страници, страници на десетилетни договори за мир, страници на дружба, на дружна борба срещу нашите поробители и пр. Участието на хиляди българи във вашето освобождаване миналото столетие, начело с прославения воин Хаджи Христо, както и участието на гърци в нашите чети и нашата освободителна борба тогава са факт безспорен.

Ето тия светли страници от нашето минало днес трябва по-силно и по-добре да подчертаваме, тъй като някои среди в миналото у нас и у вас, недоброжелатели на нашата дружба и приятелство, прикриваха тия светли страници. Техни привърженици и у нас, и у вас извращаваха както нашата, така и вашата история, подчертавайки онова, което ни е разделяло, черните страници в нашата история, прикривайки светлите страници, за да създадат шовинистически, националистически настроения, настроения на ненавист, на вражда, на недоверие между нашите страни и народи. И те успяваха. Всичко това обаче ни струва и особено на нас, двата народа — българския и гръцкия — много скъпо: огромни човешки жертви, унищожението на неизброими материални и културни ценности, задържане на нашето развитие.

Друга светла страница е, че прогресивните синове на нашия народ и вашия народ в миналото издигнаха идеята за приятелство и дружба. По времето на вашето възрождение по-миналото столетие и началото на миналото Ригас Фиос, както знаете, издигна лозунга за обединение, за сътрудничество между балканските народи и написа даже Конституция, каквато трябва да имат, когато те бъдат свободни.

Тази идея бе подета и развита от вашите възрожденци, нашите революционери и достойни синове на нашия народ Кръстю Раковски, Георги Раковски, Каравелов, Левски, Ботев и пр.

Без да влизаме тук в историята и развитието на идеята за дружба между нашите страни, ще отбележим, че особено след Втората световна война се създадоха вече условия, щото да стане възможно осъществяването на идеята за дружба, сътрудничество и мир между балканските народи и по-специално между нашите народи.

Ние трябва да кажем, че сме по-щастливи от нашите предшественици на тая идея, на тая политика между балканските страни. За тях тогава тя бе повече от пропаганда, трудно осъществима, а днес съществуват реални условия за нейното осъществяване, тя е актуална и неотложна задача.

В нашата страна Народна република България повече от 20 години тая политика последователно и неизменно бе провеждана и се провежда от нашата партия-ръководителка, от нашето правителство, утвърждавана и от нашето Народно събрание.

Идеята за мир, добросъседство и сътрудничество между нашите страни все повече и повече има влияние и отражение и във вашата страна. Преди две години между нашите страни се сключиха договори, които напълно отговориха на създадените нови условия и в интерес на нашите страни и народи, които договори действително разкриха нова страница в нашите отношения, които все повече и повече се подобряват, и резултатите от тази политика са налице. Нашата задача е и като народни представители да продължим с всички сили провеждането на тази политика в нашите взаимоотношения, в нейното укрепване и развитие. Ние не се съмняваме, че и вашето идване в нашата страна, посещението на нашия парламент ще допринесе за укрепването и развитието на тази политика, за взаимно упознаване, добросъседство, сътрудничество и мир. Ние считаме, че и наш дълг, като парламентаристи от двете страни, е да внасяме системно своя принос в укрепването и стремежите на нашите народи и страни в провеждането на тази политика. Ние сме дълбоко убедени, че тя е единствено правилната, разумната, единствено спасителна за нашите страни и народи.

При днешните условия на парламентите лежи голямата отговорна задача за запазването и укрепването на мира между нашите страни и тия на Балканите. Това значи да създаваме непосредствено връзки между нашите парламенти, да обменяме парламентарни делегации, което отговаря именно на стремежите на нашите народи за развитието на

дружески отношения и сътрудничество между нашите страни и запазването на мира.

Уважаеми господин Атанасиос Мавридис,

Уважаеми господа делегати на гръцкия парламент,

Приветствувайки ви, аз не мога да не подчертая, че нашата външна миролюбива политика е неделимо свързана и с нашата вътрешна политика, с изграждането на новата икономика и култура в нашата страна.

Вие посетихте редица краища от нашата страна, градове, села, макар и за кратко време, но вие се запознахте, до известна степен макар, с нашата индустрия, с нашето селско стопанство, с развитието на нашата страна, вие упознахте и нашия народ, и изграждането на неговия нов бит. Вие видяхте какви огромни усилия е положил и полага нашият трудолюбив и свободолюбив народ, неговата трудова интелигенция, шото в кратък срок да изпълни тия действително огромни и сложни задачи на нашето стопанско и културно строителство.

Както видяхте, в много кратък срок нашият народ превърна страната ни от изостанала, с примитивно селско стопанство страна, във високо индустриално-аграрна, с развита индустрия, и то тежка индустрия, с изграждането на нови клонове на индустрията, като електроенергия, металургия, машиностроене, химическа индустрия и пр. Ние днес за 17 дена произвеждаме толкова, колкото е произведено преди нашето освобождение през 1944 г. за цяла година. Днес Народна република България е 4 пъти по-богата, отколкото е била преди нашето освобождение.

Ние преустроихме и нашето селско стопанство. От милиони частни собственици се изградиха около 900 кооператива, с което се даде възможност да се въведе науката и техниката в селското стопанство, да се облекчи трудът на селяните и все повече да се подобрява тяхното положение. От 700—800 трактора преди нашето освобождение ние днес имаме в селското стопанство над 67 000; от нито един комбайн в миналото ние сега имаме над 13 000; ако преди нашето освобождение ние имахме 17 грама изкуствен тор на декар, ние сега даваме 8—10 килограма с тенденция да стигнем в близките години до 15—20, и то наше собствено производство. До нашето освобождение ние имахме около 300 000 дека поливна площ, днес имаме около 10 милиона декара с тенденция към 1980 г. те да бъдат около 27—28 милиона. Нямаме възможност да излагаме тук и огромните културни постижения; достатъчно е да подчертаем, че почти всички села са електрифицирани и че от 260 милиона киловат-часа електроенергия до нашето освобождение през 1944 г. днес имаме около 10 милиарда с тенденция всяка година да ги увеличаваме.

Ние следим и се радваме и на вашите стопански и културни успехи, за които може би вие ще ни кажете, а и когато дойде наша парламентарна делегация у вас, ще ги види по-непосредствено.

Нашите жизненни интереси, интересите на нашите народи, на нашето и вашето стопанско и културно развитие, нашият обществен прогрес налагат като жизнена необходимост взаимно да се упознаваме, да изграждаме добросъседството, дружбата, сътрудничеството и мира между нашите страни и народи.

Уважаеми господин Атанасиос Мавридис,

Уважаеми господа парламентаристи от Кралство Гърция,

Още веднъж най-сърдечно Ви поздравявам от името на нашия парламент и Ви благодаря за посещението, което ни направихте. Надяваме се, че ще съдействувате за провеждането на единствено ползната и спасителна политика за нашата страна и народи — добросъседство и мир.

Чрез вас ние изпращаме най-горещи поздравии на вашия парламент, на гръцкия народ и им пожелаваме нови стопански и културни успехи, нови успехи в работата за провеждането политиката на мир, дружба, добросъседство и сътрудничество между нашите страни, която е в интерес на нашите два народа и страни.

Да живее мирът, дружбата и добросъседството между българския и гръцкия народ!

Да укрепваме сътрудничеството между нашите парламенти! *(Продължителни ръкопляскания. Академик Сава Гановски се ръкува с господин Атанасиос Мавридис и другите членове на Гръцката парламентарна делегация)*

Другари народни представители, понеже е известен на делегацията преволът на моето поздравление, няма да бъде превеждано, а ще бъде преведен само отговорът на водача на Гръцката парламентарна делегация.

Има думата господин Мавридис.

Атанасиос Мавридис: *(От трибуната, посрещнат с ръкопляскания)* Ваше Превъзходителство! Уважаеми господа народни представители! С особен интерес изслушах красноречивото изказване на господин председателя и особено онези точки, които се отнасят до отношенията между нашите народи в миналото, настоящето и бъдещето. Към тези красиви слова само едно нещо мога да добавя — желанието, оптимизмът на господин председателя да стане в бъдеще една действителност. Защото, ако искаме да сме реалисти и да изградим нашите добросъседски отношения върху здрави основи, не трябва да забравяме, че миналото е оставило неприятни следи в душата поне на гръцкия на-

род, когото ние представляваме, и не трябва да забравяме това, не за да чоплим стари рани, а, напротив, за да положим едно искрено усилие, едно усилие, което ще обхваща всички слоеве на народа без изключение, за да вдъхнем заедно едно такова доверие, чрез което единствено ще се изличи лошото минало.

Нека словата на господин председателя да станат някога действителност. И това може да се постигне, както казах, само чрез методична доброжелателна и искрена работа във всички направления.

В една друга точка от своето вдъхновено слово господин председателят засегна недоброжелателната намеса на някои среди, които се стараят да попречат на нормалното развитие на отношенията ни. По това трябва да кажа, че политиката на гръцкото правителство, която ние, гръцките народни представители в своята цялост одобряваме, е преди всичко политика, която не се отдава на влияние на никакви фактори и има за цел само да служи на интересите на гръцкия народ. Затова и политиката на гръцкото правителство, на всяко гръцко правителство, е политика основно миролюбива, която има за цел установяването на добри отношения с всички страни в света, щом като тези страни са разположени да поддържат връзки с Гърция, отношения, които се основават на равноправие, на взаимно уважение на териториалната цялост и на вътрешния строй и на сътрудничеството въобще за благо на човечеството и на мира.

В рамките на тази политика, уважаеми господин председателю, Гърция се постара, даже и с цената на някои жертви, да установи нормални отношения с България, като нейните усилия доведоха до преговорите и спогодбите от месец юни 1964 година.

В подкрепа на това, което казах, желая да добавя, че тези споразумения, които бяха представени в гръцкия парламент за ратифициране, бяха най-тържествено одобрени от страна на всички без изключение политически партии в парламента.

Много точно отбелязахте по-нататък, господин председателю, че можахме да констатираме постиженията на българския народ в икономическата област. Констатирахме действително, че България участва активно в разпространявания из целия свят дух на икономически прогрес и особено в индустриализацията.

Когато, господин председателю, ще имаме щастието да ни гостуват в Гърция, ще се отдаде и на нас случая да Ви покажем плодовете на труда на гръцкия народ, който при един строй на политическа, икономическа и обществена свобода създава и е създал вече предпоставките на едно свет-

ло културно и материално бъдеще. И това е станало въпреки тежките и почти смъртоносни рани, които му бяха нанесени, когато той, защитавайки се, верен на своите дълбоки традиции, трябваше да се бори против всички агресори по време на Втората световна война.

За съжаление Втората световна война и последиците от студената война се оказаха от решително, лошо значение и за двете страни, и за двата народа.

Въпреки това има известни, има много положителни елементи в отношенията между двете страни, които, както вярвам, могат да бъдат оползотворени. Това доказва развитието най-вече на нашите търговски отношения, които без съмнение могат да станат много по-добри и много по-ефикасни.

Има една гръцка поговорка, която казва, че началото е половината на всичко.

Като такова добро начало можем да поздравим и нашето първо посещение в България, което е един действително отличен знак за бъдещето на отношенията между нашите две страни.

Гърция, която е една демократична страна, страната, в която се е родила демокрацията, която е дала доказателства за своята вяроност към демокрацията, даже и тогава, когато западният свят беше потънал в мрака, днес също се бори за мир и за демокрация, за добрите отношения между всички страни.

Ние, гръцките народни представители, се вдъхновяваме от искреното желание да улесним едно мирно уреждане и разрешаване на онези проблеми, които занимават нашите две страни, и да допринесем с всички сили за укрепването на мира и за по-нататъшното укрепване на отношенията, на връзките между нашите две страни.

Нека се надяваме, че нашето днешно посещение ще бъде посещение на добра воля за по-нататъшното развитие на отношенията между нашите страни.

И сега, уважаеми господин председателю и уважаеми господа народни представители, разрешете ми от името на всички мои колеги и мое лично име да ви изкажа своите най-горещи благодарности за прекрасното гостоприемство и всички любезности, които ни оказахте по време на нашето кратко, но толкова приятно и интересно пребиваване във вашата страна.

Мога да ви уверя, че като се върнем в Гърция, ще запазим най-живи спомени от това ваше гостоприемство.

Сега нека да извикаме всички да живее мирът, благоденствието на българския и гръцкия народ, сътрудничеството между двата народа и сътрудничеството между двата парламента. *(Ръкопляскания. Г-н Атанасиос Мавридис се*

ръкува с председателя на Бюрото на Народното събрание акад. Сава Гановски)

Председател акад. Сава Гановски: Другари народни представители! Пристъпваме към обсъждане на останалите точки от дневния ред, които бяха приети вчера от нас като дневен ред на втората сесия, а именно законопроектът за сделките с валутни ценности и за валутния контрол.

За да предложи нови допълнения към законопроекта, има думата докладчикът др. Асен Цукев.

Докладчик Асен Цукев: Другарки и другари народни представители! На вчерашното заседание от името на двете комисии — Комисията по народностопанския план и бюджета и Законодателната комисия — аз прочетох предложенията във връзка с този закон. След това в комисията постъпиха нови предложения от народни представители. Комисията заседава вчера и обсъди тези предложения с участието на министъра на финансите, който даде съгласието си за тях.

Комисията, имайки предвид тези предложения и обстоятелството, че в последно време нарушенията с тези сделки във връзка с валутата са взели по-масов характер — въпреки че са по-дребни по размер, но взети съвкупно, това е доста солидна сума — счита, че трябва да се възприемат.

Ето защо комисията сега излиза с нови допълнителни предложения, които ще прочета: *(Чете)*

„Допълнителни предложения по законопроекта за сделките с валутни ценности и за валутния контрол

1. След глава III се създава нова глава IV със следното наименование и съответни нови разпоредби:

„IV. Забрана за покупко-продажба на чуждестранна валута и вносни стоки между частни лица

19. Забранява се на местни лица да извършват покупко-продажба на чуждестранна валута срещу левове, с изключение на покупко-продажбите от Българската народна банка и Българската външнотърговска банка.

20. Забранява се на местни лица да извършват покупко-продажби от частни лица на внесени от чужбина стоки срещу заплащане с левове или по друг начин, както и да извършват замяна на такива стоки. Изключения се допускат

само за случаите, указани в наредба, одобрена от Министерския съвет.

21. Разпоредбите на чл. 19 и 20 не засягат установения с раздел III на този закон режим за сделките и действията с валутни ценности.“

Глави IV—IX да станат съответно глави V—X, като заедно с това се преномерират и следващите текстове на закона.“

Съображения. С предлаганата нова глава към законопроекта се цели да се засили борбата срещу незаконните покупки-продажби на чуждестранна валута в страната и срещу покупки-продажбите на внесени не по установения ред стоки.

2. В ал. III на чл. 37 числото „50“ се заменя с числото „100“.

Съображения. С предлаганата поправка се увеличава предвиденият в законопроекта необжалван минимум на глобата, налагана с наказателно постановление.“

Председател акад. Сава Гановски: Другарят министър на финансите има ли бележки по тия предложения?

Министър Димитър Попов: Като се имат предвид големите задачи, които се поставят пред този закон за опазване валутните ценности на страната, смятам, че тези предложения са целесъобразни и настоявам да се приемат.

Председател акад. Сава Гановски: Министърът на финансите не възразява срещу тия предложения.

Желят ли някои от другарите народни представители да се изкажат по новите предложения? — Няма желаещи.

Вчера се изказаха доста оратори от парламента по този въпрос, затова сега няма повече желаещи.

Тогава пристъпваме към гласуване на законопроекта.

Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван по глави. Други предложения има ли? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с така направеното предложение от Бюрото, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Моля докладчикът Асен Цукев да чете законопроекта заедно с поправките, които комисията предлага.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„ЗАКОН

за сделките с валутни ценности и за валутния контрол“

Председател акад. Сава Гановски: Който от другарите народни представители е съгласен със заглавието на законопроекта, моля да гласува. Мнозинство, приема се единодушно.

„I. Общи положения

1. Този закон урежда контрола, който се извършва върху сделките и действията с валутни ценности, и има за цел да охранява установения в страната държавен валутен монопол.

2. На валутен контрол подлежат всички сделки и действия, имащи за предмет валутни ценности, сключвани и изпълнявани или извършвани от местни лица или между местни и чуждестранни лица.

3. По смисъла на този закон валутни ценности са:

а) чуждестранни банкноти, монети и книжни пари, които са законно платежно средство в чужбина;

б) чекове, менителници, записи на заповед, кредитни писма, платежни нареждания, преводи, акредитиви и други подобни, издадени в чуждестранна валута;

в) чуждестранни ценни книжа (акции, облигации, купони от тях и др.);

г) вземания на местни лица от чуждестранни лица;

д) злато, сребро и платина в монети, слитъци в суров и преработен вид и скъпоценни камъни, когато са предмет на сделки между местни и чуждестранни лица или на износ и внос извън обичайните размери;

е) български банкноти, монети и ценни книжа, когато са предмет на износ и внос;

ж) чекове, менителници, записи на заповед, платежни нареждания и други подобни, издадени в левове, когато са предмет на сделки между местни и чуждестранни лица или на износ и внос.

4. Местни лица по смисъла на този закон са всички физически и юридически лица с постоянно местопребиваване или седалище в Народна република България без оглед на гражданството им.

За местни лица се считат също така:

а) лицата, които пребивават в чужбина по поръчение на българската държава или на българските предприятия и организации, както и членовете на техните семейства;

б) лицата, които пребивават повече от шест месеца в Народна република България с намерение да се установят в страната.

5. Чуждестранни лица са всички физически и юридически лица с постоянно местопребиваване или седалище в чужбина без оглед на гражданството им.

За чуждестранни лица се считат също така:

а) лицата, излезли от Народна република България преди повече от шест месеца или с намерение да се заселят в чужбина;

б) чуждестранните дипломатически, консулски, търговски и други представителства, международните организации, членове на тези представителства и организации, техните семейства и обслужващите ги чуждестранни граждани.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената първа глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„II. Валутен контрол

6. Министерството на финансите упражнява цялостен валутен контрол в страната.

Валутен контрол упражняват и Българската народна банка, Българската външотърговска банка и Министерството на външната търговия.

7. Министерството на финансите упражнява контрол за огазване на държавния валутен фонд, за изпълнение на валутния план, за спазване на валутното законодателство, както и върху сделките и действията с валутни ценности на предприятията, учрежденията, организациите и физически лица.

Министърът на финансите може да възлага изпълнението на известни функции по извършване на валутния контрол на други учреждения, предприятия и организации.

8. Министерството на външната търговия упражнява валутен контрол върху сделките и действията, свързани със стокообмена с чужбина и с услугите по този стокообмен.

Министерството на външната търговия разрешава сключването на сделки за износ и внос на стоки и за извършване на услуги от и към чужбина, одобрява валутно-финансовите и търговските условия на сделките и контролира плащанията по тях.

9. Сделките и действията с валутни ценности, извършвани от предприятия, учреждения и организации, подлежат на контрол и от страна на съответните министри и ръководители на ведомства.

10. Всички плащания между Народна република България и чужбина се извършват по установения ред чрез Българската народна банка или Българската външотърговска банка. По същия начин се извършват и плащанията с чуждестранна валута на територията на Народна република България между местни лица или между местни и чуждестранни лица.

Плащания пряко между местни и чуждестранни лица с чуждестранна валута могат да се извършват само когато това е разрешено от Българската народна банка или от Българската външнотърговска банка.

11. Българската народна банка и Българската външнотърговска банка упражняват текущ контрол върху сделките и действията с валутни ценности, включително при отпускане на валута за вноса, за спазване на предвидените в платежните спогодби условия за плащане и за срочното постъпване на валутата от износа, както и текущ контрол по нетърговските плащания.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената втора глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„III. Сделки и действия с валутни ценности

12. Всички сделки, които пораждаат, видоизменят или погасяват права и задължения, отнасящи се до валутни ценности, и всички действия с валутни ценности, засягани от този закон или наредбите по приложението му, могат да се извършват от физически лица само с предварително разрешение на Министерството на финансите.

13. Местни лица могат да предоставят български платежни средства или други имущества и да оказват услуги на чуждестранни лица срещу придобиване на вземания или друго имущество в чужбина с разрешение на Министерството на финансите.

14. Местни лица могат да отпускат заеми на чуждестранни лица или да ползват заеми от такива лица с разрешение на Министерството на финансите.

15. Без разрешение на Министерството на финансите местни лица не могат да приемат плащане в левове по вземания в чуждестранна валута.

16. Всички сделки с чуждестранна валута се извършват по курсове, определени от Българската народна банка. Курсовете се обнародват периодически в Държавен вестник.

17. Ако съгласно този закон за извършването на известни сделки или действия е необходимо валутно разрешение, Министерството на финансите или другите органи, действащи въз основа на чл. 6, могат при даване на разрешението да поставят условия, които трябва да се спазват.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената

трета глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„IV. Забрана за покупко-продажба на чуждестранна валута и вносни стоки между частни лица

18. Забранява се на местни лица да извършват покупко-продажба на чуждестранна валута срещу левове с изключение на покупко-продажбите от Българската народна банка и Българската външнотърговска банка.

19. Забранява се на местни лица да извършват покупко-продажби от частни лица на внесени от чужбина стоки срещу заплащане с левове или по друг начин, както и да извършват замяна на такива стоки. Изключения се допускат само за случаите, указани в наредба, одобрена от Министерския съвет.

20. Разпоредбите на чл. 18 и 19 не засягат установения с раздел III на този закон режим за сделките и действията с валутни ценности.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената четвърта глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„V. Задължение за деклариране и отстъпване на валутни ценности

21. Всички местни лица са длъжни да декларират и предложат за изкупуване на Българската народна банка, съответно на Българската външнотърговска банка, постъпилите в тяхна собственост или разпореждане в страната или чужбина валутни ценности в срок от 14 дни от узnavане, че са ги придобили.

По решение на Министерския съвет, а за конкретни случаи — от Министерството на финансите — може да се определи и друг срок за деклариране на валутни ценности.

С разрешение на Министерството на финансите част от декларираната валута може да се предостави за необходими разходи на лицата, които са я декларирали.

Банката определя кои от декларираните валутни ценности ще изкупи и дава задължителни указания, как да се постъпи с валутните ценности, които не бъдат изкупени.

22. Отпуснатата валута, която не бъде използвана по предназначението си, следва да бъде внесена в банката в

срок от 14 дни след деня, в който не може да бъде използвана, съответно от връщане на лицето в страната.

Министърът на финансите може да разреши на местни лица, които са били на работа или в командировка в чужбина, да внасят на влог в Българската външнотърговска банка неизразходваната от тях чуждестранна валута.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената пета глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„VI. Имущества на чуждестранни лица в страната и на местни лица в чужбина

23. Без разрешение на Министерството на финансите не могат да бъдат извършвани сделки и действия, с които:

а) чуждестранни лица прехвърлят в собственост на местни лица имущества, намиращи се в страната.

б) местни лица прехвърлят в собственост на чуждестранни или други местни лица имущества, намиращи се в чужбина;

в) местни лица прехвърлят в собственост на чуждестранни лица имущества, намиращи се в страната.

За учредяване или прехвърляне на други вещни права в тези случаи е необходимо също разрешение на Министерството на финансите.

Не е необходимо разрешение на Министерството на финансите за завещаване на имущества в полза на чуждестранни или местни лица.

24. Местни лица, получили по наследство имуществото в чужбина, могат да се откажат от наследството след съгласуване с Министерството на финансите.

25. Придобитите от местни лица недвижими имоти в чужбина се декларират пред Министерството на финансите в 14-дневен срок от деня на узнаване за придобиването им.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената шеста глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„VII. Задължения на местни лица към чуждестранни лица

26. Местните физически лица са длъжни да декларират пред Министерството на финансите задълженията си към

чуждестранни лица в 14-дневен срок от узнаване за възникването им.

27. Местните физически лица, които дължат суми в левове на чуждестранни лица, са длъжни да ги внасят извън случаите на чл. 28 по сметка „Местни лева“ при Държавната спестовна каса на името на чуждестранното лице, освен ако бъде дадено друго разпореждане от Министерството на финансите.

28. Пълномощниците на чуждестранните лица, които събират вземанията им от местни лица в левове, са длъжни да ги внасят в Държавната спестовна каса по сметка „Местни лева“ в тридневен срок от получаването им.

29. Чуждестранно лице, което притежава суми по сметка „Местни лева“ в Държавната спестовна каса, може да се разпорежда с тях по ред, определен от министъра на финансите.

30. Чуждестранни лица могат да държат в Българската външнотърговска банка по сметка „Чуждестранни лева“ суми, получени от:

- а) продажба на чуждестранна валута и
- б) плащане на доставена от чужбина стока или от комисиона, дължима в чуждестранна валута.

Чуждестранните лица могат свободно да теглят суми от така образуваните сметки и да получават срещу тези суми чуждестранна валута по ред, определен от банката.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената седма глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„VIII. Добиване, преработване и сделки със злато, сребро, платина и скъпоценни камъни

31. Добиването и преработването на злато, сребро и платина в какъвто и да е вид, както и сделките със същите метали и със скъпоценни камъни между местни лица се извършват по реда на този закон и на наредба, одобрена от Министерския съвет.

32. Забраняват се сделките със златни монети, злато, сребро и платина на слитъци, в суров и друг вид с изключение на разрешените с наредбата по чл. 31.

33. Изкупуването на златни, сребърни и платинени изделия и скъпоценни камъни се извършва от предприятия и организации, определени от Министерския съвет.

Продажбите на изделия от злато, сребро и платина и скъпоценни камъни на физически лица се извършват от държавните търговски предприятия.

34. Забраняват се покупко-продажбите и каквито и да е други сделки със златни и платинени изделия и скъпоценни камъни между физически лица с изключение на обичайните дарения.

35. Изработването, преработването и поправките на златни, сребърни и платинени изделия се извършват от предприятия и лица, указани в наредбата по чл. 31.

Забранява се претопяването и деформирането на златни монети.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля, другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената осма глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„IX. Граничен контрол върху валутните ценности

36. Забранява се на физически и юридически лица да изнасят и внасят, както и да търгуват с български банкноти и монети, чуждестранна валута, ценни книжа и други валутни ценности освен в случаи и по ред, които са указани в наредба, одобрена от Министерския съвет.

Упражняването на граничен контрол върху износа и вноса на валутни ценности се извършва от митническите контролни органи по реда на наредбата по ал. I.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля, другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената девета глава от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„X. Други разпореждания

37. За нарушение на този закон и на постановленията на Министерския съвет по приложението му виновните носят отговорност по чл. 240 от Наказателния кодекс.

38. Нарушенията на този закон и на постановленията на Министерския съвет по приложението му, извършени от лица, преминаващи границата и открити при митническия контрол, се констатира с акт, съставен от органите на Управлението на митниците.

Останалите нарушения на чл. 240 се констатираат с акт, съставен от органи, на които е възложено това от министъра на финансите.

39. За деянията по чл. 240, ал. III от Наказателния кодекс се прилагат разпоредбите на глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс.

Наказателните постановления се издават в случаите по чл. 38, ал. I от определени от министъра на външната търговия длъжностни лица, а в случаите по чл. 38, ал. II — от определени от министъра на финансите длъжностни лица.

Наказателни постановления, с които е наложена глоба 100 лева, не подлежат на обжалване.

40. Министерството на финансите, Министерството на външната търговия, Българската народна банка и Българската външнотърговска банка могат да извършват чрез свои органи проверки във връзка с приложението на този закон.

При проверките всички лица са длъжни да представят книгата и да дават сведенията, които им бъдат поискани.

41. При освобождаване от наказание поради давност или смърт съдът постановява отнемането на предмета на нарушението.

42. Нарушенията на чл. 121 б от Наказателния кодекс се констатираат с акт, съставен от органите на Министерството на външната търговия.

Отменява се Указът за отменяване на Закона за търговията с външни платежни средства и наказанията за валютни нарушения.

43. По приложението на този закон министърът на финансите издава наредби.

Този закон влиза в сила 30 дни след обнародването му.

Изпълнението му се възлага на министъра на финансите, министъра на външната търговия, председателя на Българската народна банка, председателя на Българската външнотърговска банка и другите заинтересувани ведомства.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената глава X от законопроекта, да гласуват. Мнозинство. Законът е приет единодушно.

Нашите гости, гръцките парламентаристи, ще излязат, тъй като имат среща с др. Тодор Живков.

(Председателят на Бюрото на Народното събрание акад. Сава Гановски се ръкува с членовете на Гръцката парламентарна делегация. Ръкопляскания. Всички стават)

Другари народни представители! Преминаваме към точка пета от дневния ред:

Разглеждане законопроекта за изменение на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс.

(Съгласно чл. 75 от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, прилагат се мотивите и текстът на законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за изменение на членове 240 и 241 от Наказателния кодекс

Другарки и другари народни представители! Министерският съвет одобри проект за нов Закон за сделките с валутни ценности и за валутния контрол и предложи същият да бъде разгледан и гласуван от Народното събрание.

За нарушение на казания закон и на постановленията на Министерския съвет във връзка с приложението му е предвидено да се носи наказателна отговорност по чл. 240 от Наказателния кодекс, по който текст досега се носеше отговорност за нарушението на 986-то постановление на Министерския съвет относно сделките с валутни ценности.

Вследствие на засилените стопански, културни и други връзки с други страни и особено в резултат на бързото развитие на България като туристическа страна и нарасналия брой на частни пътувания на български граждани в чужбина в последно време се увеличиха значително сделките с валутни ценности, подлежащи на валутен контрол. Същевременно се увеличиха и нарушенията на валутното законодателство.

Всичко това налага:

да се засили контролът върху пътуващите между страната и чужбина български граждани, за да се намали изнасянето на български банкноти и монети и на придобита незаконно в страната чуждестранна валута;

да се засили контролът в страната за недопускане придобиването на чуждестранна валута от български граждани от чужденци;

да се предвиди завишаване до известна степен на наказанията за валутни нарушения.

За увеличаване наказанията за валутните нарушения Министерският съвет одобри, по предложение на Министерството на финансите и на Българската народна банка, проектозакон за изменение на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс, който ви се предлага за разглеждане и гласуване.

В проекта се предвиждат следните увеличения на наказанията в сравнение със сега действащите текстове на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс:

Ако деянието е извършено систематически или стойността на предмета му е в големи размери, да се налага наказанието лишаване от свобода от една до шест години и глоба от петстотин до четири хиляди лева вместо лишаване от свобода до три години и глоба до четири хиляди лева, както е сега.

Ако стойността на предмета на деянието е до сто и петдесет лева, наказанието да бъде глоба в троен размер на стойността, но не по-малко от петдесет лева. Досега се налагаше глоба в двоен размер на стойността на предмета на деянието, ако същата стойност е до сто лева.

За останалите случаи на нарушение на валутното законодателство, наказуеми по чл. 240, ал. II, във всички слутри години и глоба от триста до три хиляди лева вместо лишаване от свобода до три години и глоба до четири хиляди лева.

За по-тежките случаи на нарушение на валутното законодателство, наказуеми по чл. 240, ал. I, във всички случаи, а не само когато това се намери за необходимо от съда, да се постановява конфискация на част или на цялото имущество на виновния и лишаване от правата по чл. 28 от Наказателния кодекс.

Предвидените завишения на наказанията не са особено големи, но съчетани с мерките, които следва да се вземат за предотвратяване и разкриване на валутните нарушения, ще допринесат за тяхното чувствително намаляване и с това ще запазят народното стопанство от щетите, нанасяни му чрез тия нарушения.

Моля, другарки и другари народни представители, да разгледате и гласувате предложения законопроект.

Министър на финансите: **Д. Попов**

Председател на Българската народна банка: **К. Несторов**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс

§ 1. Член 240 се изменя така:

„Който наруши Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол или постановление на Министерския съвет по приложението му, се наказва с лишаване от свобода до три години и с глоба от триста до три хиляди лева.

Ако деянието по предходната алинея е извършено систематически или стойността на предмета на деянието е в големи размери, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от петстотин до четири хиляди лева.

Ако стойността на предмета на деянието е до сто и петдесет лева, наказанието е глоба в троен размер на стойността, но не по-малко от петдесет лева.

Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.“

§ 2. В чл. 241 думите „и 238“ се заменят с „238 и 240, ал. II“.

Този закон влиза в сила 30 дни след обнародването му в Държавен вестник.)

Има думата министърът на финансите др. Димитър Попов.

Министър Димитър Попов: Аз в своето изложение се спрях и на законопроекта за изменение на членове 240 и 241 от Наказателния кодекс.

Председател акад. Сава Гановски: Допълнение нямате?

Министър Димитър Попов: Допълнения нямам. Имаше обаче някои допълнения към предложението на комисията, които предполагам, че докладчикът на комисните ще докладва.

Председател акад. Сава Гановски: Има думата докладчикът др. Асен Цукев да изрази становището на комисните по законопроекта.

Докладчик Асен Цукев: Другарки и другари народни представители! По същите съображения, които изложих преди малко по приетия Закон за сделките с валутните ценности и за валутния контрол, и по разглеждания законопроект комисията се занимава допълнително с новите предложения и вземайки предвид мнението на министъра на финансите, излиза със следните предложения по законопроекта за изменение на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет и Законодателната комисия за изменение на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс

1. В алинея I на чл. 240, изменението на който се предлага с § I от законопроекта, думите „от триста до три хиляди лева“ да се заменят с думите „от осемстотин до три хиляди лева“.

В ал. II на същия член думите „от петстотин до четири хиляди лева“ да се заменят с думите „от хиляда до четири хиляди лева“ и в ал. III на същия член думите „в троен размер на стойността, но не по-малко от петдесет лева“ да се заменят с думите „в петорен размер на стойността, но не по-малко от сто лева“.

Съображения. Горните изменения се предлагат, за да се засилят санкциите във връзка с нарушенията по Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол, както и на постановленията на Министерския съвет по приложението на този закон.

Това е допълнителното предложение на комисията. Следват предложенията, които са ви раздадени. (Чете)

„2. Към ал. IV на чл. 240 да се добави следното ново изречение: „Когато той не е налице — присъжда се неговата равностойност.“

Съображения. С предлаганото допълнение се изяснява по какъв начин трябва да се постъпва в случаите, когато предметът на престъплението не е налице.

3. Параграф 2 на законопроекта да се измени така:

„§ 2. В член 241 думите „по чл. 240, ал. I“ се заменят с думите „по чл. 240, ал. II.“

Съображения. С предлаганото изменение се цели да се даде възможност на съда да съобразява размера на наказанието конфискация с конкретните условия, при които престъплението с валутни ценности е извършено, като преценява дали следва да се постанови и конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

Председател на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет: **С. Дълбоков**“

За председател на Законодателната комисия: **А. Цукев**“

Председател акад. Сава Гановски: Записани оратори по този законопроект няма.

Желят ли някои от другарките и другарите народни представители да се изкажат? — Няма желаещи.

Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло.

Има ли друго предложение? — Няма.

Моля, които са съгласни с така направеното предложение от Бюрото, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Има думата др. Асен Цукев.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс“

Председател акад. Сава Гановски: Които от другарите народни представители са съгласни с така прочетеното заглавие на законопроекта, моля да гласуват. Мнозинство, приема се единодушно.

Докладчик Асен Цукев: (Чете)

„§ 1. Член 240 се изменя така:

Който наруши Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол или постановление на Министерския съвет по приложението му, се наказва с лишаване от свобода до три години и с глоба от осемстотин до три хиляди лева.

Ако деянието по предходната алинея е извършено систематически или стойността на предмета на деянието е в големи размери, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от хиляда до четири хиляди лева.

Ако стойността на предмета на деянието е до сто и петдесет лева, наказанието е глоба в петорен размер на стойността, но не по-малко от сто лева.

Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата. Когато той не е налице, присъжда се неговата равностойност.

§ 2. В чл. 241 думите „по чл. 240, ал. I“ се заменят с думите „по чл. 240, ал. II.“

Този закон влиза в сила 30 дни след обнародването му в Държавен вестник.“

Председател акад. Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетения текст на законопроекта, да гласуват. Против? Въздържали се? — Няма.

Приема се единодушно Законът за изменение на чл. 240 и 241 от Наказателния кодекс.

Минаваме към друга точка от дневния ред:

Разглеждане предложението на Комисията за изработване проект за изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание.

(Съгласно чл. 75 от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание прилага се текстът на предложението:

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание на Народна република България

1. Накрая на ал. II на § 4 се добавя следният текст: „един от които е първи подпредседател“.

2. В ал. I на § 7 след думата „подпредседатели“ се добавят думите „един от които първи подпредседател“.

3. Параграф 8 се изменя така:

„8. Президиумът на Народното събрание отговаря за цялата си дейност пред Народното събрание (чл. 34 от Конституцията) и всяка година се отчита пред него.“

4. Параграф 11 се изменя така:

„11. Народното събрание избира за срок от 5 години Върховния съд и главния прокурор на Народната република, които отговарят и всяка година се отчитат пред него.“

5. В § 13, буква „б“ се изменя така:

б) подпомага дейността на комисиите на Народното събрание.

В последната алинея на същия параграф думите „съгласувано и“ се заличават.

6. Параграф 18 се изменя така:

„18. При конституирането си Народното събрание избира следните постоянни комисии:

Комисия по проверка на изборите;

Законодателна комисия;

Комисия по народностопанския план и държавния бюджет;

Комисия по промишлеността, енергетиката и техническия прогрес;

Комисия по земеделието и горите;

Комисия по строителството, архитектурата и благоустройството;

Комисия по транспорта и съобщенията;

Комисия по търговията;

Комисия по народното здраве, труда и социалните грижи;

Комисия по науката, просветата и културата;

Комисия по външните работи и

Комисия по народните съвети.

Народното събрание може да избира и други постоянни и особени комисии, както и комисии за анкети и проучвания във връзка с осъществяването на своята дейност. Техните задачи се определят от Народното събрание при избирането им.

Комисиите са органи на Народното събрание. За своята дейност те отговарят и се отчитат пред него.“

7. В § 21 ал. I се изменя така:

„Работата на комисните между сесиите се организира и ръководи от техните ръководства. Президиумът и Бюрото на Народното събрание подпомагат и насочват дейността на ръководствата им.“

8. В § 22, ал. II след думите „Народното събрание“ да се добавят думите „с участието на ръководствата на постоянните комисии“.

9. В § 24, ал. I думите „съгласувано с Президиума на Народното събрание“ се заличават.

10. Алинея III на § 25 се изменя така:

„Във връзка с упражнявания контрол постоянните комисии правят предложения до министерствата и централните ведомства за мерките, които по тяхна преценка трябва да се вземат. Министерствата и ведомствата са длъжни да разгледат направените предложения в срок от един месец и да уведомят писмено комисията, кои предложения приемат и кои не приемат, като в последния случай излагат и съображенията си за това. Отговорите на министерствата и ведомствата се разглеждат на заседание на съответната комисия. Когато не е получен отговор или комисията не е съгласна със съображенията за неприетите предложения, тя по своя преценка отнася въпроса до Президиума на Народното събрание за вземане на мерки по съответния ред. Комисията може да направи предложенията си и направо до Народното събрание, а когато то не заседава — до Президиума на Народното събрание. В случай, че Президиумът на Народното събрание не възприеме предложенията от комисията мерки, тя може да отнесе въпроса за решаване в следващата сесия на Народното събрание.“

11. В ал. I на § 28 думите „Ръководители на министерствата и ведомствата“ се заменят с думите „ръководители на министерствата, ведомствата, научните институти и висшите учебни заведения“.

12. В ал. I на § 29 след първото изречение се добавя следното ново изречение второ: „За деня и часа на заседанията, както и за въпросите, които ще бъдат разгледани, задължително се известяват Президиумът и Бюрото на Народното събрание и членовете на Министерския съвет и други ведомства, до които се отнасят въпросите, които ще бъдат обсъждани на заседанията.“

Второто изречение на същата алинея става изречение трето.

Накрая на ал. II на същия параграф се добавя следното ново изречение второ: „Народните представители се уведомяват за въпросите, които ще бъдат разгледани на заседанията на комисии, като им се изпраща сборен годишен план.“

13. В § 30 след думите „на законопроектите вносителите“ се добавят думите „имат право и“.

Към същия параграф се създават следните нови алинеи II и III:

„Когато законопроектът е внесен по инициатива на народни представители, при разглеждането му от комисията подписалите законопроекта народни представители се поканват да присъствуват на заседанието на същите.

Законопроектите се поставят на разглеждане в заседанията на комисията, ако материалите по тях са изпратени на членовете на комисията най-малко пет дни преди заседанието.“

14. Параграф 38 се изменя така:

„38. По решение на постоянните комисии председателите на същите правят публикации в ежедневната преса за заседанията и дейността на комисията, като съобщават и въпросите, с които те са се занимали или ще се занимават.“

15. В глава IV подзаглавието „В“ се изменя така:

„в. Правила за работата на отделни комисии.“

16. В параграф 40, ал. I думите „предварително всички“ се заменят с думите „всички постъпили“.

Алинея II на същия параграф се изменя така:

„Законодателната комисия сама или съвместно с други комисии може да прави предложения до Бюрото и Президиума на Народното събрание да бъдат поставени на всенародно обсъждане или за обществено обсъждане от специалисти някои законопроекти.“

17. В § 42 думата „Президиум“ се заменя с „Бюрото“.

18. Параграф 43 се изменя така:

„43. Комисията по външните работи най-малко два пъти в годината изслушва информации от министъра на външните работи по външната политика на правителството и по международното положение. Тя обсъжда внесените за разглеждане от Народното събрание въпроси по външната политика и взема отношение по тях.“

19. Към ал. III на § 50 се добавя следното ново изречение: „Към законопроекта за утвърждаване на нормативните укази се прилага пълният текст на издадените укази.“

20. В ал. I на § 51 след думата „проектдекларация“ се добавя думата „питания“.

21. Алинея I на § 52 се изменя така:

„Законопроектите, проекторешенията и проектодекларациите, внесени от правителството или от народните представители, се отправят до председателя на Бюрото на Народното събрание. Законопроектите се придружават с подробни мотиви, съдържащи данни и за финансовите разходи и икономическите последици от приложението им. Още

при постъпването на законопроектите Бюрото на Народното събрание определя кои комисии ще ги разгледат.“

22. В ал. IV на § 53 думите „от Министерството на външните работи“ се заменят с думите „чрез Министерството на външните работи“.

23. Аlineя III на § 54 се изменя така:

„Председателстващият открива заседанието при наличието на кворум“.

24. В § 61, ал. II, изречение трето се изменя така: „Ако друг народен представител предложи, решението на председателя може да се отмени от Народното събрание.“

25. Накрая на § 67 се добавя следният текст: „освен ако то реши гласуването да бъде тайно“.

26. В ал. II на § 76 думата „стилистични“ се заменя със „стилни“.

27. Аlineя IV на § 77 се изменя така:

„На всяка сесия Народното събрание отделя специално време за питания и отговори.“

28. В аlineя IV на § 88 думите „Президиумът избира комисия да разгледа случая“ се заменя с думите „Президиумът възлага на Комисията по проверка на изборите да направи необходимите проучвания“.

29. В аlineя II на § 90 думите „воден и въздушен транспорт“ се заменят с думите „и воден транспорт“.

30. Параграф 91 се изменя така:

„91. По важни въпроси на външната политика Народното събрание може да излезе със съответен акт до парламентите на другите държави или до някои от тях. Инициативата за внасянето на такъв акт може да изхожда от Президиума или Бюрото на Народното събрание, от Комисията по външните работи, от правителството, както и от отделни народни представители.“

31. Параграф 92 се изменя така:

„92. Когато се получи акт от парламент на друга държава, в съвместно заседание Президиумът на Народното събрание, Бюрото на Народното събрание и Комисията по външните работи определят реда, по който ще бъде разгледан той и с какъв акт ще се отговори.“

Когато се реши да се отговори от Народното събрание, Комисията по външните работи изготвя проект и го внася за приемане в предстоящата сесия.

Народното събрание се уведомява за постъпилите актове от парламенти на други държави и когато отговорът по тях не е даден от него.“

32. В аlineя I на § 93 думите „Президиума и“ се заличават.

Накрая на алинея II на същия параграф се добавят думите: „след като изслуша мнението на Комисията по външните работи“.

33. В § 94 думите „и Президиума“ се заличават.)

От името на комисията във връзка с предложениия проект ще се изкаже членът на комисията и подпредседател на Бюрото на Народното събрание др. д-р Пенчо Костурков.

Д-р Пенчо Костурков: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! На своята първа сесия Петото Народно събрание избра комисия със задача да направи предложение за изменение и допълнение на сега действащия Правилник за вътрешния ред на Народното събрание, приет от Четвъртото Народно събрание в заседанието му на 28 ноември 1962 г.

В изпълнение на своята задача комисията проведе редица заседания, в които направи подробен преглед на отделните текстове на правилника и излиза пред Народното събрание с проект, съдържащ предложение за някои изменения и допълнения на досегашния правилник.

Комисията счита, че сега действащият Правилник за вътрешния ред на Народното събрание, изработен в духа на Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия и Осмия конгрес на партията, спомогна значително за повишаване ролята на Народното събрание, главно чрез активизиране дейността на Народното събрание и на неговите органи и особено чрез подобрене работата на постоянните комисии. В течение на близо четири години прилагане на досегашния правилник се оказаха обаче и някои несъобразности и непълноти в отделни негови разпоредби. Освен това налага се да се извършат някои промени в правилника, свързани с взаимоотношенията на органите на Народното събрание. Всичко това изисква някои текстове на правилника да добият друга редакция с оглед подобряване дейността на органите на Народното събрание в насока на по-нататъшно развитие на социалистическата демокрация и повишаване ролята на Народното събрание като върховен орган на държавна власт.

С предлаганите изменения се създава възможност за разглеждане от Народното събрание на по-широк кръг въпроси, осигурява се по-голяма оперативност и самостоятелност в работата на органите на Народното събрание, респективно на постоянните комисии, повишава се тяхната инициативност, с една дума с измененията, като се цели да се издигне върховенството на Народното събрание, се спомага за активизиране дейността и на неговите органи.

С предложенията на комисията за изменение правил-

ника ще се допринесе за усъвършенствуване на този важен нормативен акт — правилника, представляващ основният закон за дейността на Народното събрание. Измененията предвиждат разширяване връзките на постоянните комисии и взаимоотношенията им с министерствата и ведомствата и с другите органи на Народното събрание.

Кои са по-същественият изменения и допълнения на правилника, които се предлагат от комисията за обсъждане и одобрение от Народното събрание.

На първо място се предлага изменение на § 8 на правилника, който се отнася до отчитането на Президиума на Народното събрание. С новата редакция този текст се поставя в съответствие с чл. 34 на Конституцията, в който се определя, че Президиумът на Народното събрание е отговорен за цялостната си дейност пред Народното събрание, като се добавя сега, че той се отчита пред него всяка година.

В досегашния текст на чл. 8 от правилника се сочеше, че отчетният доклад на Президиума трябва да включва и въпросите, свързани с надзора над дейността на народните съвети и оказаната им помощ, както и надзора над дейността на Главната прокуратура и Върховния съд. Този текст не обхващаше многостранната и разнообразна дейност на Президиума на Народното събрание по редица функции, възложени му от Конституцията или от законите. Това изброяване на част само от дейността му се явява излишно и поради новото разрешение, което се дава в проектоправилника относно отчитането на главния прокурор и Върховния съд.

С предлаганото изменение на правилника се запазва изискването на чл. 40 от Конституцията за отчитане също на правителството пред Народното събрание, и то в определен срок.

Все с оглед на конституционните текстове с проекта се предлага да се измени § 11 на правилника, като се установява непосредствено отчитане на главния прокурор и Върховния съд за дейността им пред Народното събрание. Както знаем, по досегашния правилник това годишно отчитане на тези висши изборни органи се възлагаше да става пред Президиума на Народното събрание. Това изменение, което се предлага сега, е напълно в духа на принципите на нашето държавно устройство и на изискванията за по-нататъшно развитие на социалистическата демокрация.

Във връзка с упражняването от името на Народното събрание на контрол върху дейността на министерствата и ведомствата с предлаганото изменение на § 18 от правилника се подчертава, че за отделни случаи Народното събрание може да избере и комисии за анкети и проучвания, във

от предвидените досега в правилника особени комисии, чи-
ято задача то ще определя при избирането им.

Съществен момент в проекта е предложението за изменение на § 21, отнасящ се до организирането и ръководенето работата на комисиите на Народното събрание. Съгласно проекта работата на комисиите между сесиите ще се организира и ръководи от техните ръководства, като Президиумът и Бюрото подпомагат дейността на ръководствата им. Всяка комисия си изработва, както бе и досега, годишен план за работа, като комисиите и занапред ще работят и по възлагане от Народното събрание, по свой начин и по предложение на Президиума и на Бюрото на Народното събрание. Изобщо със споменатите изменения се подчертава независимостта на комисиите, които в своята дейност се насочват от своите ръководства, без да се разхлабват обаче връзките им с другите органи и особено с Бюрото на Народното събрание.

За по-голяма бързина по придвижване на въпросите, разглеждани от постоянните комисии, с предлаганото изменение на ал. III на § 25 от правилника се изменя редът, по който комисиите кореспондират с министерствата и ведомствата във връзка с упражнявания от тях контрол. Предвижда се задължение за министерствата и ведомствата да разглеждат предложенията на комисиите в срок от един месец и да отговарят в този срок кои предложения приемат и кои не приемат, като се определят редът и процедурата, по които постоянните комисии ще отстояват своите предложения.

За да се осигури на постоянните комисии възможност да разглеждат при по-спокойна и творческа обстановка внесените законопроекти и да се окаже по-ефективна и качествена помощ на Народното събрание във връзка с неговата законодателна дейност, предлага се да се допълни § 30 на правилника. Според това допълнение законопроектите ще се разглеждат от комисиите, ако те са изпратени на членовете на съответната комисия най-малко пет дни преди деня на заседанието на комисията. С това се цели да се тури край на честата практика да се раздават законопроектите в навечерието на заседанията на комисиите.

За повишаване отговорността на Президиума на Народното събрание пред Народното събрание, за дейността му по издаване на нормативните укази с предлаганото изменение към § 50 на правилника се изисква към законопроекта за утвърждаване на нормативните укази да се прилага и пълният текст на издадените укази. С това изменение ще се остави досегашната практика Народното събрание да приема закон, в който са внесени само заглавията на указите.

В духа на развитието на социалистическата демокрация, макар че по начало гласуванията в Народното събрание са явни, с допълнението на § 67 по точка 25 на проекта се създава възможност по решение на Народното събрание гласуването по известни въпроси да бъде и тайно.

С предлаганото изменение на ал. IV на § 77 от правилника се подчертава категорично, че на всяка сесия се отделя специално време за питання и отговори. Досега това можеше да стане само с особени решения на Народното събрание и това изискване фактически пречеше за осъществяване и практическо приложение на този важен институт и основно право на народните представители.

Другарки и другари народни представители! До това главно се свеждат предлаганите от комисията по-съществени изменения в сега действащия Правилник за вътрешния ред на Народното събрание. Предлагат се и някои незначителни изменения, като преименуване на Комисията по селското и горското стопанство в Комисия по земеделието и горите, внасят се и някои поправки, свързани с решени от Народното събрание устройствени въпроси, както и някои редакционни подобрения и уточнявания.

Може да се каже, че с предлаганите изменения на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание се прави нова крачка напред по пътя на създаване предпоставки за активизиране дейността на Народното събрание и неговите органи и издигане ролята на този върховен орган на държавна власт и единствен законодателен орган в Народна република България. (*Ръкопляскания*)

Председател акад. Сава Гановски: Желаящи да се изкажат по законопроекта са се записали няколко народни представители.

Давам думата на др. Ангел Шишков.

Ангел Шишков: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Правилникът за вътрешния ред на Народното събрание е по същество важен законодателен акт, с който се определят редът и начинът, по който Народното събрание осъществява функциите си като върховен орган на държавната власт в републиката.

Четвъртото Народно събрание на своята втора сесия през 1962 година, за разлика от практиката на предшествуващите го Народни събрания, основателно прие един постоянен Правилник за вътрешния ред на Народното събрание. Първата

сесия на Петото Народно събрание, като имаше предвид, че приложението на този правилник през мандата на Четвъртото Народно събрание е дало възможност да се открият някои моменти в неговите постановления, които не са отговаряли напълно на изискванията, поставени пред него, реши да възложи на специална комисия да прегледа текстовете на правилника и да предложи необходимите изменения и допълнения към него.

Пред уважаемите народни представители се намира предложението и др. Пенчо Костурков направи изложение, което отразява съображенията на комисията за предлаганите изменения и допълнения.

Въпросът, който се поставя сега пред нас, когато ще гласуваме измененията и допълненията на правилника, е отговарят ли те на задачата за активизиране дейността на Народното събрание и неговите органи, за повишаване на тяхната роля и значение. Ще съдействуват ли те за разширяване на социалистическата демокрация, ще направят ли парламентарния контрол по-ефикасен и оперативен, ще опростят ли реда на работата, ще приведат ли методите и формите им в съответствие с новия етап на социалистическото развитие и изграждане на страната?

Трябва веднага да заявя, че предложените изменения и допълнения отговарят на тия изисквания. Те са правилни и несъмнено ще съдействуват за засилване дейността на Народното събрание, за подобряване на формите и съдържанието на работата му. Те представляват важна крачка към усъвършенствуване на методите на действие на Народното събрание. За това предлагам ние да ги приемем и гласуваме за тях.

Развитието на нашия народнодемократичен политически строй, разширяването на социалистическата демокрация и най-широко привличане на трудещите се в управлението на страната е политически курс на Българската комунистическа партия, който от Априлския пленум и особено от VIII конгрес на БКП насам се провежда последователно и неотклонно. Развитието и разширяването на социалистическата демокрация не е еднократен акт, еднократно действие. Това е непрекъснат процес, който протича в тясна зависимост от измененията в икономическото развитие на страната. Съвършено ясно е, че новият етап на развитието на нашето народно стопанство, пълното приложение на новата система на ръководство на икономиката ще дадат отражение и върху работата на Народното събрание.

На този въпрос се отделя сериозно внимание и в доклада на др. Тодор Живков пред пленума на ЦК на БКП по новата система на ръководство на народното стопанство.

Комисията при изработване на предложения ни проект очевидно се е съобразила с поставените в него задачи за по-нататъшното разгръщане на социалистическата демокрация и участието на трудещите се в управлението на народното стопанство.

Важен дял от правилника е този, който засяга работата на комисиите на Народното събрание. Постоянните парламентарни комисии са органи на Народното събрание, които за своята дейност отговарят и се отчитат пред него. Те творчески подпомагат законодателната работа на Народното събрание и имат задължение да упражняват парламентарен контрол върху дейността на министерствата, ведомствата и местните държавни органи. В работата си комисиите могат да привличат специалисти, които да дават компетентно мнение по редица важни въпроси. Предварителната подработка на законопроектите в комисиите дава възможност на Народното събрание да върши по-оперативно и делово своята работа на сесияте.

Дейността на комисиите през мандата на Четвъртото Народно събрание оправда напълно тяхното създаване и значение. В тях бяха разгледани при творческа обстановка, при оживени и критични дискусии редица важни законопроекти, които получиха сериозно подобрене в резултат на обработката им в комисиите. Разгледани бяха и доклади на отделни министри общо по работата на министерствата или по отделни важни актуални въпроси на държавното управление.

Някои недостатъчно изяснени текстове и пропуски в постановленията на Правилника за вътрешния ред за работата на Народното събрание обаче даваха възможност за създаване на практика, която не беше в духа на правилника, която не съдействуваше за повишаване ролята на Народното събрание и неговите органи — комисиите. Не даваше на последните възможност с най-голяма полза за държавата да изпълняват възложените им функции.

Беше създаден такъв метод, при който работата на някои постоянни комисии се организираше и ръководеше не от техните ръководства, а само от председателите им. При това положение подпредседателят и секретарят на тези комисии биваха изолирани, не бяха в курс и при отсъствие на председателя трудно изпълняваха своите функции. За прилагане на този неправилен метод спомагаше и практиката на Бюрото на Народното събрание да работи изключително с председателите, а не с ръководствата на комисиите. За да се отстрани тази слабост, за да се подчертае важноста на колективното ръководство на комисиите, правилно в измененията се подчертава значението на ръководствата на комисиите и се вменява в длъжност на Бюрото на Народ-

ното събрание в бъдеще да търси тяхното участие и да ги подпомага в тяхната работа.

Въпреки ясните постановления на правилника и многобройните критики все още има немалко случаи на подценяване ролята и значението на постоянните комисии от страна на някои членове на правителството.

Подценяването на постоянните комисии се изразява по различни начини, но най-често повтарящите се изразяват в нарушение на чл. 30 от правилника, който задължава вносителите на законопроектите да присъствуват на заседанията на комисии и да дават необходимите разяснения по тях, както и в късното изпращане на материалите, които ще се разглеждат в комисии.

Все още има министри, които не се отзовават на отправените им покани и не присъствуват на заседанията на комисии нито лично, нито чрез отговорни свои заместници, въпреки че в апарата на министерството им има по няколко заместник-министри.

Много често на заседанията на комисии те изпращат второстепенни служители. Това пречи на работата, тъй като тия служители в повечето случаи не могат да дадат с необходимата компетентност и авторитет исканите обяснения. Те нямат нито правомощие, нито мандат да дискутират и приемат предлаганите изменения и допълнения в текста на разглежданите законопроекти. Има случаи, когато такива служители, в стремежа си да изпълнят служебното си задължение и да наложат приемането на законопроекта без изменение, имат поведение и език, неподобаващ за една парламентарна институция. Могат например да се посочат такива заявления: ако комисията не приеме законопроекта да мине на предстоящата сесия, то ние (пита се кои са те?) ще го прекарваме с указ. Освен недостоелния тон на такива изказвания и упражнявания по този начин недопустим натиск върху една парламентарна институция, в тях се съдържа и не твърде уважително отношение към Президиума на Народното събрание, че той по-безкритично и лесно приема предложените му актове. А ние всички знаем, че Президиумът на Народното събрание, този висш орган на държавната власт, нито по своя състав, определен от нас, от народните представители, нито с дейността си е дал повод за такова отношение към него. Питам — ако на заседанието присъствуваше и министърът или неговият заместник, биха ли имали място такива неща?

Аз мисля, че такива изказвания не са само лично мнение на служителя, а отразяват стремежа на някои ръководители на министерства и централни ведомства да избягват законодателния път и да прокарат някои нормативни актове с укази на Президиума. Въпреки многобройните кри-

тични бележки и ясно изразеното становище на правителството по този въпрос, очевидно е, че тоя дух витае още тук и там.

На второ място, недооценката на важната и положителна роля на постоянните парламентарни комисии се изразява в това, че законопроектите се изпращат в последния момент на комисиите и се раздават на членовете им в момента на откриване на заседанието. Тази практика пречи на работата на комисиите, отнема им възможността да изпълняват възложения им от Народното събрание мандат.

Народното събрание гласува закони. Това са най-важните държавни актове, задължителни за всички в Народна република България. Те трябва да бъдат в унисон с Конституцията и другите закони, да регламентират прецизно обществените отношения, които уреждат. Необходимо е да бъдат редактирани точно, стегнато, граматически правилно.

Законите трябва да бъдат съставени и редактирани така, че да дават възможност за точно и еднакво тълкуване във всички случаи и от всички, които са задължени да ги спазват и прилагат. А нима могат народните представители и поканените специалисти да дадат ценен принос в това отношение, щом законопроектът се поставя на банката на народния представител в момента на откриване на заседанието на комисията. Народните представители и поканените специалисти нямат време да го проучат, да направят необходимите справки, да помислят върху него и при нужда дори да се посъветват с някои избиратели.

Справедливостта изисква да отбележа, че вината за това не е само у вносителите. Досега на мен не ми е известно някоя постоянна комисия да е реагирала на такъв начин на процедиране, да е насрочила разглеждането на законопроекта в приемлив срок, макар с това и да се осуети приемането му в сесията, за която се предлага.

На тая практика, която никой не ползува, трябва с общи усилия да се сложи край. Както изтъква др. Тодор Живков в доклада си пред пленума на ЦК на БКП, състоял се през м. април т. г., широкото приложение на новата система на ръководство на народното стопанство ще наложи законодателното регулиране на много нови въпроси. Вероятно ще се наложи да се прегледа основно нашето законодателство и да се постави в услуга на по-нататъшното обществено-икономическо развитие на страната. Очевидно е, че за осъществяване на така поставените големи задачи пред Народното събрание ще е нужно решително да се подобрят методите му на работа, да се ликвидират някои съществуващи слабости.

Поради това аз напълно одобрявам предложението, законопроектите да се поставят на разглеждане в комисиите

само ако материалите по тях са изпратени на членовете на комисиите поне пет дни преди заседанието. В бъдеще ония вносителите, които не спазват това правило, ще носят сами отговорността, ако по тази причина се забави разглеждането на предлаганите от тях законопроекти. Разбира се, поставянето на този срок, който според мен беше по-добре да е по-дълъг, не означава, че в особено важни и спешни случаи комисиите не могат да решат и да разглеждат някои законопроекти в по-къси срокове, когато държавните интереси налагат това.

Интересни и правилни са измененията, които се предлагат с оглед засилване на парламентарния контрол. Особено важно е установяването на преки връзки между комисиите, като органи на Народното събрание, и министерствата и централните ведомства. Това ще накара последните по-внимателно и с по-голяма грижа да се отнасят към мненията, предложенията и работата на комисиите.

Много важно е, че в бъдеще Върховният съд и главният прокурор на републиката ще се отчитат пред Народното събрание.

Изискването занапред към законопроектите за утвърждаване указите на Президиума да се прилага пълният им текст, а не както досега да се изброяват само заглавията им, ще допринесе за повишаване ролята на Народното събрание като законодателен орган. Освен това тези изменения ще дадат възможност Народното събрание да има по-непосредствен контакт и поглед върху работата на върховни държавни органи, които той избира и които му са подотчетни.

Другарки и другари народни представители! Аз съм на мнение, че измененията и допълненията на Правилника за вътрешния ред, които ни се предлагат, ще помогнат за подобряване работата на Народното събрание. На сегашния етап на нашето развитие това, което се предлага, е напълно уместно.

Уверен съм, че предлаганите изменения и допълнения ще съдействуват в бъдеще правителството, отделните министерства и ведомства да се отчитат за своята работа пред Народното събрание по-редовно и по-системно.

Всичко това безспорно ще съдействува за повишаване ролята на Народното събрание, за засилване на неговата законодателна дейност. Но това, разбира се, няма да стане автоматично. Издигане авторитета и подобряване работата на Народното събрание зависи преди всичко от нас, народните представители. Необходимо е ние да изпълняваме още по-точно и с по-голямо старание задълженията, които ни налагат народното доверие и високото звание на предста-

вители на народа. Като обединим и присъединим нашите усилия към дейността на Президиума и Бюрото на Народното събрание, безспорно ще достигнем желаните от нас резултати.

С тази пълна увереност ще гласувам за предложени-
ята на комисията.

В измененията и допълненията на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание е допуснато едно несъответствие между употребената терминология в § 13, буква „б“ и в § 21, ал. I.

В § 13, буква „б“ се казва, че Бюрото на Народното събрание подпомага дейността на комисииите на Народното събрание. Там имаше по-рано и термина „насочват“, но той беше изпуснат именно, за да се подчертае тази независимост, тази по-голяма свобода на творческа инициатива на комисииите.

В текста обаче на § 21, ал. I, където се говори, че работата на комисииите между сесииите се организира и ръководи от техните ръководства, се казва, че Президиумът и Бюрото на Народното събрание подпомагат и насочват дейността на ръководствата им. Аз мисля, че и в този текст думата „насочват“ трябва да се заличи, за да бъдат двата текста на правилника напълно уеднаквени по отношение на терминологията.

Ако Народното събрание приеме, аз моля да се гласува тази корекция. (*Ръкопляскания*)

Председател акад. Сава Гановски: Има думата др. Камен Каменов.

Камен Каменов: Другари народни представители! Преждеговорившите засегнаха всички въпроси, по които исках да се изкажа. Аз съм солидарен с тях, поради което се отказвам от изказване.

Председател акад. Сава Гановски: Има думата др. проф. Борис Спасов.

Проф. Борис Спасов: (*От трибуната*) Уважаеми другарки и другари народни представители! Върховното място, което Народното събрание заема в системата на държавния апарат на нашата социалистическа страна, изисква неговата организация и редът на неговата работа непрекъснато да се подобряват.

Във връзка с това именно Народното събрание, което беше избрано в началото на настоящата година, още на своята първа сесия предвиди избирането на една специална комисия, като ѝ възложи в същото време тя да прегледа действащия текст на Правилника за вътрешния ред на

Народното събрание и да направи предложение за неговото по-нататъшно усъвършенстване.

Тази комисия е изпълнила своята задача и тя ни сезира с един проект за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание.

Не може да има никакъв спор, че Правилникът за вътрешния ред на Народното събрание е акт с извънредно голямо юридическо и политическо значение. Този акт не само регулира реда за дейността на Народното събрание, не само урежда вътрешната структура на този върховен орган на държавната власт в нашата страна, но регулира и един широк кръг от обществени отношения, субекти на които обществени отношения се явяват самото Народно събрание, неговите органи и отделните народни представители. Тъкмо това подчертава необходимостта систематически да се преглежда и усъвършенствува Правилникът за вътрешния ред на върховния орган на държавната власт в нашата страна.

Аз искам да ви припомня, че когато през м. ноември 1962 г. беше приет сега действащият акт за вътрешния ред на Народното събрание у нас, беше използван опитът на парламентите в редица други социалистически страни, но използван беше главно и преди всичко опитът на самата наша страна. И тогава постиженията на Народното събрание във връзка с организацията на неговата работа, на неговите органи, с усъвършенстването на стила и методите на работа на Народното събрание намериха съответния юридически израз в действащия сега правилник.

Опитът показва, че правилникът отговаря на изискванията, които могат и трябва да бъдат представени към такъв важен акт. Но в същото време опитът показва, че развитието на обществените отношения у нас, усъвършенстването на дейността на Народното събрание налагат внасянето на известни корекции, на някои допълнения в текста на правилника, на някои нови институции, които досега не бяха регламентирани в неговия текст.

Тук беше изтъкнато доста подробно от др. Костурков и от др. Шишков какви са особеностите на предложенията, направени от Комисията за изработване на проект за допълнение и изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание.

Аз не искам да повтарям това, което беше изтъкнато от тях. Искам да се спра само на някои положения, свързани с нашия правилник, които според мен допринасят за повишаване още повече ролята и значението на Народното събрание като върховен орган на държавната власт, за повишаване върховенството на самото Народно събрание.

Известно е, че върховенството на Народното събрание до голяма степен се определя във връзка с отношенията, които то има с другите органи на държавата и по-специално с другите висши органи на нашата държава, произведени от Народното събрание и които се образуват от нашето Народно събрание — Президиумът на Народното събрание, правителството, или се избират от Народното събрание — Върховния съд и главния прокурор на Народната република.

Правилникът за вътрешния ред на Народното събрание в съответствие с текста на Конституцията и принципите, върху които се изграждат съотношенията между органите на нашата държава, определяше съвършено ясно зависимостта между самото Народно събрание и редица от тези висши органи на нашата страна и по-специално правилникът изискваше правителството и Президиумът на Народното събрание да се отчитат системно пред него.

Но Правилникът за вътрешния ред на Народното събрание според досегашния си текст предвиждаше, че Върховният съд на Народната република и главният прокурор на Народната република дават своите отчети за ежегодната дейност на тези важни органи в системата на държавния апарат не пряко пред Народното събрание, а пред Президиума на Народното събрание.

Не може да има съмнение обаче, че в духа на нашата Конституция и особено в съответствие с новата степен на общественото развитие на страната, в съответствие с все по-голямо разширяване на социалистическия демократизъм е по-правилно отчитането на Върховния съд и на главния прокурор да става пред самото Народно събрание.

Наистина по досегашната практика, когато председателят на Върховния съд и главният прокурор на НРБ даваха своите ежегодни отчети пред Президиума на Народното събрание, при тези отчети се създаваше възможност да участвуват съдиите от Върховния съд, прокурорите от окръжните прокуратури, също така административни служители от системата на нашия държавен апарат, да участвуват активно партийни дейци, обществени дейци, научни работници.

Наистина, когато отчетите сега ще стават пряко пред Народното събрание, очевидно е, че тези лица няма да могат непосредствено в Народното събрание да участвуват при разискване на отчетите. Но няма никаква пречка или предварително, или — дори още по-добре — след като Народното събрание вземе отношение към отчетите на председателя на Върховния съд и на главния прокурор, да се проведат пак такива съвещания или срещи с прокурорите

и съдиите от Върховния съд, от Главната прокуратура, от окръжните съдилища, от окръжните прокуратури, с научни работници, с партийни дейци, с обществени дейци и тогава вече, като се знае и вотът на самото Народно събрание, ще могат да се дадат съответни указания за по-правилната работа на съдилищата и на прокуратурата в нашата страна.

Във връзка с това изменение, което се предлага в текста на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, обаче очевидно е, че ще трябва да се внесе съответно изменение и в текста на Закона за прокуратурата, защото сегашният Закон за прокуратурата предвижда, че главният прокурор се отчита пред Президиума на Народното събрание.

И затова аз моля и обръщам внимание на Министерството на правосъдието, евентуално на Съвета по законодателството, да подготви съответен проект за изменението на Закона за прокуратурата. Ако бъде приет предлаганият текст за изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, вероятно ще бъде целесъобразно още на следващата сесия на Народното събрание да бъде прието съответното изменение на Закона за прокуратурата.

Другарки и другари народни представители! Когато говорим за изменения в текста на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, които допринасят още повече за повишаване ролята и значението на Народното събрание като върховен орган на държавната власт, като орган, който стои над всички други органи в системата на държавния апарат, аз искам да направя един кратък разбор и на една друга разпоредба от текста на предложението за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание.

Става дума за това, че сега, както впрочем беше вече изтъкнато това, се предлага занапред, когато Народното събрание утвърждава подлежащите на утвърждаване нормативни укази, издадени от Президиума на Народното събрание, в текста на предлагания законопроект да се възпроизвеждат изцяло съответните укази. Това обстоятелство има извънредно голямо значение за повишаване и подобряване законодателната дейност на Народното събрание, а така също и за повишаване на изискванията към самия Президиум на Народното събрание, когато той ще издава съответните укази.

Известно е, че нормативните укази, издадени от Президиума на Народното събрание, които подлежат на утвърждаване от Народното събрание, след тяхното утвърждаване стават вече по своята същност закони или придобиват силата на закон.

Затова, когато те се внасят в Народното събрание за утвърждаване, дейността на Народното събрание има редица твърде важни страни. Преди всичко по този начин Народното събрание упражнява един висш контрол върху нормотворческата дейност на самия Президиум на Народното събрание.

На второ място, то преценява доколко целесъобразно и правилно е дадена съответната правна регламентация на обществените отношения, които се регламентират от издадения указ.

Но за да може Народното събрание задълбочено, по същество да извърши тези преценки, очевидно е, че не може да се задоволи само ако в текста на предложения законопроект е записано единствено заглавието на указа, който подлежи на утвърждаване. Нужно е да бъде възпроизведен цялостният текст, за да могат народните представители да обсъждат текста, да се изказват по него и евентуално да решат дали правилно, в рамките на своята компетентност, съобразно с изискванията на Конституцията и на Закона за Президиума на Народното събрание е бил издаден съответният указ.

Аз си позволявам да наблегна на този въпрос особено много, като имам предвид вчерашната, според мен, извънредно важна декларация на др. Тодор Живков, с която той подкрепи едно изказване на народния представител др. Андреев, който обърна внимание върху обстоятелството, че понякога с укази се уреждат материи, които е по-целесъобразно да бъдат регламентирани със закон.

Другарят Тодор Живков подкрепи тази бележка, направена от нашия колега народен представител, и по този начин още веднъж подчерта това, което е установена партийна линия и политика в това отношение, а именно, че всичките основни, по-важни обществени отношения трябва да бъдат предмет на законодателно уреждане.

Още Септемврийският пленум на Централния комитет на партията от 1956 г. обърна внимание върху това, че Народното събрание трябва да се укрепва все повече като законодателен орган, и то като единствен законодателен орган в нашата страна, и че важните обществени отношения трябва да бъдат регулирани именно със закони.

Другарки и другари народни представители! В предлагания текст на проекта за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание се предвижда още и това, че Народното събрание ще трябва да отделя във всяка сесия специално време за устни въпроси и отговори от народните представители до членовете на правителството. Ще се отправят въпроси и

членовете на правителството ще дават отговори на така отправените въпроси.

Трябва да отбележа във връзка с това, че не става дума за някакъв нов институт. Правилникът за вътрешния ред на Народното събрание и сега съдържа такава разпоредба. Но правилникът според досегашния текст предвижда, че Народното събрание може да предвиди на съответните заседания време за устни въпроси към членовете на правителството и за устни отговори на така отправените въпроси.

Сега изменението всъщност е, че не Народното събрание вече може да предвижда, а че Народното събрание предвижда и трябва в дневния ред на всяка сесия да се предвиди съответно време за такива въпроси и отговори.

Аз не се съмнявам, че тази нова регламентация на един не нов институт, но това ново уреждане на въпроса безусловно ще повиши активността на Народното събрание, и то на Пленума на Народното събрание.

Няма никакъв спор, другари, че нашето Народно събрание е един безусловно активен творчески работещ орган. Само тези, които не са влезли в залите, в които заседават постоянните комисии, само те нямат точна представа за безусловната висока активност на народните представители. Но тази активност се развива главно в постоянните комисии. Тя не достига тази необходима степен в Пленума на Народното събрание. И редица от институтите, предвидени в Правилника за вътрешния ред, съответстващи на демократизма на нашето Народно събрание, на върховния орган на държавната власт у нас, често пъти остават неизползувани. Така Правилникът за вътрешния ред на Народното събрание например предвижда, че народните представители могат да отправят питання и запитвания до правителството и неговите членове. Сега много рядко се използват тези институти.

Конституцията и Правилникът за вътрешния ред на Народното събрание предвиждат, че Народното събрание може да образува комисии за анкети и проучвания.

Особено комисии за проучване, според мен, са твърде важен институт. Народното събрание решава много важни и сериозни въпроси. И много полезно би било, ако Народното събрание образува, преди да вземе своето решение, една парламентарна комисия за проучвания и въз основа на тези проучвания, които е направила комисията, да оформи своя вот.

Но особено голямо значение в ежедневиия живот на Народното събрание има въпросът за устните питання и отговори, които могат да бъдат разменяни между народните представители и членовете на правителството.

И сега, когато ние ще предвиждаме вече в сесиите на Народното събрание съответно време за устни въпроси и отговори, аз не се съмнявам, че това ще активизира още повече ролята на нашето Народно събрание, ще повиши активността на народните представители.

Може би всеки един от нас вече има по няколко въпроса в своя джоб и чака само да се одобри това решение, предлагано от Комисията за изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, за да отправи съответни въпроси към членове на правителството и да чуем техните отговори.

По такъв начин ние ще можем безспорно да получим една ценна и важна информация, която ще използваме след това при срещите с нашите избиратели.

Аз не искам да злоупотребявам с вашето внимание. Искам да отбележа само това, че предлаганите допълнения и изменения в Правилника за вътрешния ред на Народното събрание са напълно целесъобразни, съответствуват на духа на нашето обществено развитие, на степента, на която се намира развитието на нашата демокрация, и ние ще трябва да ги гласуваме единодушно.

Разбира се, това не значи, че в бъдеще не биха могли да бъдат направени нови предложения за допълнение и изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание. Според мен особено е необходимо да помислим за някои допълнения и изменения, които биха усъвършенствували законодателната дейност на Народното събрание, и аз подчертавам това, като се има предвид тази широка, твърде съществена и важна законодателна програма, която нашата партия набеляза, която изрично другарят Тодор Живков набеляза в своя доклад пред Априлския пленум на Централния комитет на партията тази година. Това налага безспорно да се усъвършенствува още повече законодателната работа на Народното събрание, защото, когато ще издаваме такива нови, важни закони или ще изменяме редица важни кодекси, необходимо е най-добре да пристъпим към тази отговорна и съществена своя задача

Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

Председател акад. Сава Гановски: Другари и другарки народни представители! Други народни представители не са се записали за изказвания. Има ли желаещи да се изкажат?

Акад. Любомир Кръстанов: Аз искам думата.

Председател акад. Сава Гановски: Давам думата на академик Кръстанов.

Акад. Любомир Кръстанов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Вземам думата, за да направя следното предложение: от Комисията по науката, просветата и културата да се образуват две комисии, а именно — едната от тях да се нарича Комисия по образованието, науката и техническия прогрес, а другата да се нарича Комисия по културата.

Защо правя това предложение? — Досегашната практика и работа на Комисията по науката, просветата и културата показва, че тази комисия е много комплексна. В нея се разглеждат твърде често въпроси от областта на културата и областта на науката, които нямат нищо общо помежду си. Така че не може да се покаже в тази комисия голяма дейност на участващите и голяма компетенция по разглежданите въпроси.

Освен това вие знаете, че днес в нашата страна огромно внимание се обръща на науката във връзка с техническия прогрес. Ние имаме единен държавен колективен орган за ръководство на въпросите на науката и техническия прогрес у нас. Техническият прогрес се корени в науката и той не може да бъде откъснат от нея. А тук той е сложен в Комисията по промишлеността и енергетиката. Вярно е, че техническият прогрес е много важен за тези две области, но ако се отнася за неговия произход и за неговите корени, те са в науката и там трябва да се разгледат съвместно въпросите в тази комисия.

Комисията по културата пък, където се разглеждат въпросите на художествената и творческата дейност, на творческите съюзи у нас и т. н., се отличава по това, че там на преден план изпъкват въпросите на идеологията, на идеологическия фронт, на идеологическата борба. С това не искам да кажа, че и в науката няма идеология, но там по-малко и рядко изпъкват на преден план тези въпроси.

За това именно аз смятам, че за да се получи по-голяма компетентност при разглеждането на тези въпроси, по-хомогенен състав на парламентарните комисии и за да бъде по-добър резултатът от тях, ще бъде по-правилно комисията да се раздели на две.

Председател акад. Сава Гановски: Друг кой иска думата?

Има думата др. Спас Господов.

Спас Господов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Във връзка с предлаганото изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание на Народна република България, което аз одобрявам, искам да направя някои предложения, изхождайки от разбирането, че с Правилника за вътрешния ред се определя

в значителна степен начинът на работа на Народното събрание, в това число и активността на народните представители в неговата работа.

Първо, аз мисля, че при подготовката на материалите, които ще се разглеждат от Народното събрание, Бюрото на Народното събрание трябва да има предвид факта, че не всички народни представители са запознати в подробности с третираните въпроси. И за да участвуват и те активно в това разглеждане, необходимо е на народните представители да се дават по-пълни и по-подробни материали, а не както понякога това става.

Например да вземем предлаганите изменения на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание. Аз имам основание да смятам, че някои от народните представители даже не са го виждали. Народните представители, които са избрани за пръв път в Пето Народно събрание, знаей, че досега не са го получили. Следователно днес те ще го изменят, без да го познават. С други думи ще се получи на практика така, че такива другари, които не познават правилника, ще гласуват само от солидарност към тези, които го предлагат, и към останалите, които ще гласуваме за него.

Това обаче е само едната слаба страна на въпроса.

Втората слаба страна се състои в това, че когато народните представители не познават Правилника за вътрешния ред, следователно начините, организацията на работа в Народното събрание, те няма да имат достатъчно кураж, бих казал — дали няма да се изложат, дали няма пред по-старите парламентарни дейци да изпаднат в неудобно положение — и вместо да проявят активност, ще гласуват за онова, което е предложено.

Вземам един конкретен случай в това отношение. В проекта за изменение и допълнение на настоящия правилник на стр. 4, в точка 17 между другото се казва следното: „В § 42 думата „Президиум“ се заменя с „Бюрото“. Това е всичко, което се казва по този въпрос. Мисля си, разсъждавам и разбирам, че ако е въпрос за думата, всеки много лесно ще гласува. Но тук не става въпрос само да заменим една дума с друга, а става въпрос очевидно да отменим едно задължение, което е било по-рано на Президиума, към комисията или обратно, и да го прехвърлим на друг орган. За това обаче дума не стана никъде, включително и в доклада на комисията.

В този именно смисъл аз смятам, че материалите, които ни се раздават сравнително навреме, трябва да бъдат по-подробни и даже отделни по-важни закони или положения, които ние изменяме, да ни бъдат разпращани, тъй като ние не сме юристи. Тък даже и юристите, доколкото познавам тяхната работа, не знаят наизуст всички закони

и когато дойде време да ги прилагат или изменят, правят справки. А ние твърде мъчно можем да направим такава справка.

Има един стенографски дневник, за който в правилника е записано, че един ден, след като е проведено заседанието, той трябва да бъде съставен. Вероятно той се съставя, но на нас ни се изпраща няколко месеца след това. Ето го (*посочва*) от миналата сесия сега го получаваме. А се предполага, че народните представители освен в Народното събрание трябва да проявяват активност и в своите избирателни райони, най-малкото да информират — както е задължението по правилника, да не изхождаме от други задължения — своите избиратели. Сега ние ще ги информираме по това, което сме запомнили, или по онова, което сме записали в своите бележници, а след това ще получим този бюлетин да си го имаме за спомен, на стари години да разказваме: ние едно време, когато бяхме народни представители и т. н., и т. н. (*Оживление*)

Аз смятам, че в това отношение със сегашното изменение ще бъде свършено правилно — не си спомням в кой параграф, но другарите го знаят — да се запише: след едnodневното изготвяне от Бюрото на Народното събрание написания текст на протокола, примерно в 10-дневен срок, народните представители да го получат.

Смятам, че в настояще време, когато имаме такава печатарска техника — може даже и в по-кратък срок, дотолкова, доколкото не съм много запознат, съм съгласен, ако става въпрос за мен — че може да бъде и 10 дни, за да имаме възможност действително да използваме материалите от стенографските дневници.

Имам някои бележки и по дневния ред, който обикновено е много претрупан.

В сегашната сесия на Народното събрание, както знаете, ние утвърдихме дневен ред с 14 въпроса. Вярно е, че повечето от тях са малки, с ограничено действие и обем, но трябва да се има предвид, че за Народното събрание няма малки въпроси. Когато у нас по окръзите се изказват на една сесия, когато ние разглеждаме един или друг доклад, по-малко от десетина души, другарите от Бюрото на Народното събрание и от Президиума ни правят бележка, че нямало необходимата активност. Да вземем предвид и факта, който съобщи тук др. Гановски, че в Чехословашкия парламент средно по 10 души се изказват. А когато ние одобрим такъв дневен ред, следва да си направим сметка: 14 въпроса по 10 души средно, 140 души. Значи 14 дена минимум. Струва ми се, че това също оказва едно особено психологическо въздействие върху онези, които биха имали желанието да се изкажат. Сигурно предпочитат — аз съдя по

себе си — сега защо ще усложнявам работата, когато въпросите са ясни, и т. н., и т. н.

В този смисъл, без да правя конкретно предложение за правилника, аз мисля, че има какво да се помисли от Бюрото на Народното събрание и да се измени в бъдещата практика.

Това са въпросите, които исках да поставя.

Що се отнася до направените предложения за изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, аз ще ги гласувам, ако се приемат и тези, с още по-голям ентузиазъм. (*Ръкопляскания*)

Председател акад. Сава Гановски: Други желаещи да се изкажат? Другарят Орлин Василев има думата.

Орлин Василев: (*От трибуната*) Това, което аз искам да кажа, може да не е в съвсем пряка връзка с правилника, но е в рамките общо на нашата работа тук.

Избират ни за народни представители в даден район, в група секции. Там, както знаете, при предварителната агитация, при честите връзки и разговори с хората, ние сме поели най-тържествено обещанието да се борим за осъществяване на поръченията — да помагаме на властите, да се намесваме при защита правата на гражданите, да допринасяме за отстраняване на някои нередности и прочее.

Но мина доста време от изборите и трябва да кажа, че поне за района, в който аз се намирам, ние оставаме в значителна степен откъснати от процеса около обсъждането, подбора и включването за осъществяване на едно или друго поръчение, засягащо поне твоя район. След изборите работата си влезе изцяло в ръцете на административните власти, а избирателите остават с убеждението, че и ние, техните народни представители, влияем по някакъв начин върху хода на работите...

Тук има материя, която Бюрото на нашето Народно събрание трябва да уреди — като изслуша нашия опит, вземе предвид нашите трудности и било чрез правилника, било чрез други някакви разпоредби да определи по-точно мястото и връзката на народния представител с властите по места. На народните представители би трябвало да се изпращат всички материали за работите на съветите в техните райони, те трябва да се канят на сесиите, както прави това Столичният градски народен съвет. Трябва да се потърсят форми и създадат улеснения за изпълняване на нашия дълг пред гражданите, пред избирателите, за да не ни бъде стеснително, когато се явим с отчетите.

Втори един въпрос, пак във връзка с правилника, е следният. Нас, Народното събрание, ни наричат върховно правителство. Оттук произлиза въпросът за някои наши права и привилегии. Някои от тях са по-дребни, но си остават съществени за работата ни. Такъв е въпросът за нашето безплатно пътуване. Вписано е в правилника, че ние пътуваме безплатно по железниците. А защо все така не можем да пътуваме безплатно със самолет? (Аз пътувам най-често с кола, така че не за някакъв мой интерес говоря!) И не че не можем да си платим билета. Но очевидно е, че ако народният представител може да използва и самолета както железниците, той с по-голяма охота ще приеме някои обществени задължения — с единия самолет ще замине, с другия ще се върне. Това право може по някакъв начин да се уреди.

Още един дребен въпрос: разболях се, трябваше да намеря някакво лекарство. Оказа се, че го имало в правителствената болница. Питам: аз, членът на върховното правителство, мога ли да ползвам услугите на правителствената болница, или не мога? Поне доколкото могат да ползват тези услуги някои служители, да речем, от Президиума?

Подобен е и въпросът за поканите до народните представители при някои по-значителни чествувания и празници. Оказва се, че народният представител, ако не е в друга някоя система — член на Централния комитет, по-виден деец от някое министерство и пр., а е просто народен представител, не е поставен в протоколнага стълбица на съответното място. Нужен е статус, формално определяне на мястото му за зачитане на достойнството.

Моля нашият нов председател др. Гановски тези и други подобни въпроси да ги постави за разрешение, тъй като и това ще бъде израз на стремежа ни да се укрепва престижът на института.

Председател акад. Сава Гановски: Другари народни представители! Има ли други желаещи да се изкажат?

Борис Андреев: Аз имам само конкретни предложения и ще ги дам на комисията — да не отнемам време.

Председател акад. Сава Гановски: Има ли други желаещи да се изкажат, за да дадем почивка и за да имат възможност членовете на Комисията по науката, просветата и културата и на Комисията за изменение и допълнение Правилника за вътрешния ред на Народното събрание да се оттеглят и да вземат отношение по направените предложения?

Георги Босолов: Всеки народен представител редовно получава Държавен вестник най-късно в едноседмичен срок след отпечатването му и в него са всички закони, които се гласуват. Така, че ние сме в течение на законодателната работа.

Председател акад. Сава Гановски: Това е друг въпрос. Другарю Босолов. Комисията следва да вземе отношение по редица въпроси.

Има думата за изказване проф. Петър Минчев.

Проф. Петър Минчев: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! При вземане на решението за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание комисията е имала безспорно предвид, а също и за цел по-нататъшното подобрене и усъвършенствуване дейността на Народното събрание, насоки за което бяха дадени на първата сесия на Пето Народно събрание.

Във връзка с това правя някои забележки и предложения към решението на комисията.

Съгласно § 83 от глава 7-ма на правилника народните представители получават платен отпуск от мястото, където работят, по време на сесиите на Народното събрание, а членовете на комисииите — и по време на заседанията на комисииите.

Стои обаче неуреден в правилника въпросът за отпуската на народните представители, когато те напускат службата или работата си за изпълнение на задълженията си спрямо избирателния район и избирателите.

Считам, че този въпрос трябва да намери решение, което да се формулира в правилника. Затова предлагам § 87, който третира задълженията на народния представител спрямо избирателния район и избирателите, да се допълни нова четвърта алинея със следното съдържание:

„Народният представител при напускане на службата или работата си при посещаване на избирателния си район е в платен отпуск. За тая цел народният представител ползува например общо по 3 дни от всеки месец за цялата година и еднократно до 6 дни.“

Считам, че за осъществяване на изложеното в ал. II от § 29 на правилника, именно на заседанията на комисииите да могат да присъствуват и народни представители, не членове на комисииите, което е твърде желателно, уместно е предложеното от комисията изменение на § 38 — да се съобщава в пресата за заседанията на комисииите по решение на комисииите. Предлагам с оглед на това § 38 на правилника да се измени по-определено в този смисъл. Твърде подходящо е допълнението, което предлага комисията към § 29 — да се изпраща на народните представители сборният годишен план за заседанията на комисииите.

Другарки и другари народни представители! В настоящия етап на обществено-политическо развитие при изграждане на социализма у нас, който ние достигнахме благодарение на правилната и мъдра политика на

БКП, при все по-голямото и прогресивно разширяване на социалистическата демокрация в управлението на страната и в стопанската дейност на различните сектори на нашата икономика, считам, че представителните изборни учреждения на народната власт, в случая комисии при тях, могат и е желателно да преминат към други форми на дейност, към по-нататъшно демократизиране на тяхната дейност и приближаване до избирателите, до народа.

Нашите избиратели, гражданите, следва да имат, колкото е възможно, все по-непосредствени впечатления и представа, както и да вземат по-голямо участие в дейността на комисии при изборните учреждения, именно тия при Народното събрание, при градските и окръжните народни съвети и при селсъветите.

С оглед на това считам, че в заседанията на комисии при Народното събрание е желателно да се поканват и вземат участие по възможност по-голям брой специалисти и дейатели от области, които влизат в компетенцията на отделните комисии, отколкото досега се практикуваше.

От друга страна, което е по-важно, при разглеждане на някои актуални въпроси от комисии, които въпроси будят голям обществен интерес, по решение на комисии някои от заседанията им могат да бъдат открити, т. е. публични, за да имат достъп до тях гражданите като слушатели. Доколкото това мое предложение привлече вниманието на сесията на Народното събрание и бъде разгледано, то може да бъде формулирано в отделен параграф към гл. 4 на правилника с текст:

„По решение на комисии някои от заседанията им могат да бъдат открити, т. е. публични.“

Това са моите предложения.

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари народни представители! Няма други записани за изказване народни представители по направените предложения от комисията.

Предлагаме 15 минути почивка, за да може Комисията по науката, просветата и културата да обсъди предложенията, които направи другарят акад. Кръстанов, да вземе отношение по тях, а също така и Комисията по изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание — по редицата предложения, които се направиха във връзка с изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание.

Следва 15 минути почивка.

(След почивката)

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари народни представители! Понеже Комисията по проектоправилника за вътрешния ред на Народното събрание не е го-

това още, аз мисля, че ние можем да минем към разглеждане на следващите точки, за да можем тази вечер да завършим.

Има ли други предложения? — Няма.

Преминаваме към точка единадесета от дневния ред:

Разглеждане предложението на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за промени в състава на някои постоянни комисии на Народното събрание.

В Бюрото на Народното събрание е постъпило предложение от парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за промени в състава на някои постоянни комисии. Ще прочета самото предложение: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за промени в състава на някои постоянни комисии

Другарки и другари народни представители! От първата сесия на Пето Народно събрание досега станаха известни промени в състава на народните представители, избрани в постоянните комисии.

Освен това налага се в някои от комисииите да бъдат включени по-голям брой народни представители-специалисти с оглед повишаване на тяхната компетентност, което налага да се направят изменения в състава на някои от постоянните комисии на Народното събрание.

1. Поради това, че подпредседателят на Комисията по външните работи народният представител Хараламби Георгиев Трайков е назначен за заместник-министър на външните работи — Министерството на външните работи се контролира от Комисията по външните работи — същият следва да бъде освободен като подпредседател на тази комисия и на негово място да бъде избран друг народен представител.

2. Членът на Постоянната комисия по народностопанския план и държавния бюджет народният представител Никола Николов Матев е назначен за заместник-министър на архитектурата и благоустройството, поради което се налага да бъде освободен от тази комисия и на негово място да бъде избран друг народен представител.

3. Членът на Постоянната комисия по народностопанския план и държавния бюджет народният представител Ламбо Ламбов Теолов е на работа вън от страната. Налага се да бъде освободен от тази комисия и на негово място да бъде избран друг народен представител.

4. Поради това, че членът на Постоянната комисия по народностопанския план и държавния бюджет народният представител Петър Илиев Ангелов е назначен за заместник-председател на Комитета по културата и изкуството, също следва да бъде освободен от комисията, като на негово място бъде избран друг народен представител.

5. Да бъде освободена като член на Постоянната комисия по търговията народната представителка Мюзеин Юсеинова Дургудова, като на нейно място бъде избран друг народен представител.

По изложените съображения бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз предлагат на Народното събрание да вземе следното

РЕШЕНИЕ

1. Освобождава досегашния подпредседател на Комисията по външните работи народния представител Хараламби Георгиев Трайков, като за подпредседател на тази комисия избира члена на същата Георги Андреев Атанасов, народен представител от Бургаски окръг.

2. На мястото на Георги Андреев Атанасов да бъде избран за член на Комисията по външните работи Димитър Георгиев Виячев — народен представител от Благоевградски окръг.

3. Освобождава членовете на Постоянната комисия по народностопанския план и държавния бюджет народните представители Никола Николов Матев, Ламбо Ламбов Теолов и Петър Илиев Ангелов.

4. Увеличава броя на членовете на Постоянната комисия по народностопанския план и държавния бюджет от 35 на 41 народен представител, като за членове на тази комисия избира следните народни представители: Аврам Тодоров Аврамов от Старозагорски окръг, Андрей Михайлов Андреев — Пернишки окръг, Върбан Христов Чаков — Шуменски окръг, Илия Райчев Станчев — Смолянски окръг, Иван Николов Калудов — Варненски окръг, Пенчо Кръстев Янкулов — Врачански окръг, Слави Славов Тодоров — Сливенски окръг, Стойко Василев Станоев — Кюстендилски окръг и Никола Цанков Пелов — Ловешки окръг.

5. Увеличава броя на членовете на Постоянната комисия по науката, просветата и културата от 29 на 31 народен представител, като за членове на тази комисия избира народните представители акад. Георги Стефанов Наджаков от Пловдивски окръг и член-кореспондент проф. Евгений Георгиев Матеев от Хасковски окръг.

Понеже за тази комисия имаше предложение, както чухте малко преди почивката, да бъде разделена, ръководството на комисията изказва мнение, че е съгласна по

принцип с това, но не е в състояние сега — още повече, че председателят на тази комисия отсъства — да даде конкретно предложение за състава на комисията и т. н. и моли да се отложи за следващата сесия окончателното оформяне на това предложение. Затова може би тук в нашето предложение ще отпадне този въпрос и няма сега да бъде уреждан.

„6. Увеличава броя на членовете на Постоянната комисия по народните съвети от 17 на 20 народни представители, като за членове на тази комисия избира народните представители: Младен Стоянов Георгиев от Пернишки окръг, проф. Борис Петров Спасов от Хасковски окръг и Мюзеин Юсенинова Дургудова от Кърджалийски окръг.

7. Освобождава като член на Постоянната комисия по търговията Мюзеин Юсенинова Дургудова, като на нейно място избира за член на същата комисия народната представителка Бойка Върбанова Бонева от Михайловградски окръг.

8. Увеличава броя на членовете на Законодателната комисия от 21 на 22 народни представители, като за член на тази комисия избира народния представител проф. Борис Петров Спасов от Хасковски окръг.

9. Увеличава броя на членовете на Постоянната комисия по строителството, архитектурата и благоустройството от 21 на 22 народни представители, като за член на тази комисия избира народния представител Любомир Георгиев Бойков от Кюстендилски окръг.

За парламентарната група на БКП: **Е. Стайков**

За парламентарната група на БЗНС: **Н. Георгиев**“

Това е предложението, което правят нашите парламентарни групи. Има ли някон бележки по това предложение?—
Няма.

Как да приемем да гласуваме предложението — по точки или изцяло?

Обаждат се: Изцяло.

Председател акад. Сава Гановски: Тогава ще гласуваме изцяло. Ако няма бележки и предложения по това, което е предложено, моля народните представители, които са съгласни, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Преминаваме към точка четиринадесета от дневния ред:

Отчет на парламентарната делегация, посетила Унгарската народна република.

Има думата другарят Данчо Димитров, първи подпредседател на Президиума на Народното събрание, който беше ръководител на делегацията, да прочете отчета.

Данчо Димитров: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! През 1964 г. унгарска парламентарна делегация посети нашата страна. Националното събрание на Унгарската народна република покани делегация на Народното събрание на Народна република България да посети Унгария. Както вече е известно, такава делегация, в състав от седем народни представители, беше в Унгария и с това върна визитата на тяхната парламентарна делегация.

Нашата делегация през юни тази година прекара дванадесет дни в Унгария. Пребиваването на делегацията се превърна в искрена манифестация на дружбата между народите на двете страни. Делегацията посети редица райони на Унгарската народна република и има възможност да се запознае с нейните постижения в строителството на новото социалистическо общество. Бяха посетени Будапеща и окръзите Ваш, Веспрем, Феер и Чонград. В тези окръзи делегацията се запозна с работата на 6 промишлени предприятия, едно ТКЗС, едно ДЗС, една винарска изба и едно висше учебно заведение. Навсякъде срещите преминаваха в изключително топла и приятелска атмосфера. Нашите унгарски приятели непринудено информираха членовете на делегацията за постиженията на окръга или предприятието, споделяха своя опит и с готовност отговаряха на зададените въпроси.

Особено сърдечни бяха срещите на делегацията с партийните, стопанските и обществените ръководители, с парламентарните дейци и с унгарските работници и селяни-кооператори. Навсякъде те демонстрираха своето уважение към родината на Георги Димитров и своята любов към българския народ. Делегацията можѐ да почувствува непосредствено с какъв голям авторитет се ползват в цяла Унгария великият Георги Димитров и Българската комунистическа партия. На редица места унгарските другари не пропуснаха да отбележат и ролята на Първа българска народна армия, която е взела участие в освобождението на Унгария от хитлеровите пълчища. На делегацията направи силно впечатление голямото уважение, с което се ползват българските градинари, които са работили и сега работят в Унгария. В лицето на българските градинари се изразява почитта и уважението към трудолюбие, скромността и честността на българина.

Бих желал да се възползувам от възможността, за да изпълня молбата на унгарските работници и селяни-кооператори и на всички партийни, стопански и парламентарни дейци, от тази висока трибуна да предам на българския народ техните най-сърдечни поздравления и пожелания за нови успехи в социалистическото строителство на нашата мила татковина — Народна република България.

С особено задоволство искам да отбележа, че навсякъде делегацията почувствува любовта и уважението от страна на унгарските партийни, стопански и обществени дейци и на унгарските работници и селяни-кооператори към великия Съветски съюз, към съветските народи и към Комунистическата партия на Съветския съюз. Израз на признателността на унгарския народ към освободителното дело на Съветската армия са и многото паметници, издигнати в нейна чест.

Парламентарната делегация бе приета от председателя на Президиума на Унгарската народна република др. Ишван Доби, както и от председателя на Министерския съвет на Унгарската народна република, члена на Политбюро на ЦК на УСРП др. Гюла Калай. На срещите и в беседите другарите Ишван Доби и Гюла Калай изтъкнаха историческите и традиционни връзки на приятелство, които съществуват между нашите народи и партии, подчертаха единството, взаимната подкрепа и всестраниното сътрудничество между тях. Другарят Гюла Калай запозна членовете на делегацията с проблемите на социалистическото строителство в Унгарската народна република и с основните моменти от усъвършенствването на механизма по ръководство на народното стопанство. Говорейки за своите постижения, унгарските другари не пропускаха случая да подчертаят, че те са станали възможни благодарение сътрудничеството и братската взаимопомощ между социалистическите страни и на първо място благодарение на безкористната помощ, която Унгарската народна република получава от великия Съветски съюз.

Другарки и другари народни представители! За краткия престой нашата парламентарна делегация можа да види как Унгарската народна република смело крачи по пътя на социалистическото строителство. Ние видяхме как благодарение на денонощен упорит труд унгарският народ, под ръководството на УСРП, е постигнал добри резултати в развитието на народното стопанство и в областта на културата. Видяхме с очите си как някогашна изостанала Унгария сега се е превърнала в страна с развита социалистическа промишленост и модерно селско стопанство.

Известно е на всички, че контрареволуционният бунт през 1956 г. причини на Унгария грамадни опустошения:

Той е нанесъл на страната щети на стойност около 22 милиарда форинта. Делегацията може да види, че след разгромянето на бунта страната се е възстановила в неимоверно кратък срок. Унгарската социалистическа работническа партия начело с др. Янош Кадар е ликвидирала грешките, извършени в миналото. Вижда се навсякъде, че народнодемократичната власт в Унгария е укрепнала и възмъжала.

Делегацията може да види как благодарение на правилната и популярна политика на партийното и държавно ръководство в страната строежът на новия обществен строй се извършва с ускорени темпове. Националният доход от 136 и половина милиарда форинта през 1960 г. е нараснал на 170 милиарда форинта през 1965 г. През последните 21 година унгарската промишленост е увеличила пет пъти обема на своето производство. Общият обем на социалистическата промишлена продукция през 1965 г. е бил 237,7 милиарда форинта, 59,8 милиарда форинта от тази продукция дава машиностроенето, а 21,4 милиарда форинта дава химическата промишленост. При посещението ни в Завода за стругове на комбината за инструментални машини в Будапеща ние имаме възможност да се запознаем с високите показатели на унгарското машиностроене. В тази област унгарските другари се стремят да достигнат световното ниво.

В УНР значително е увеличен добивът на въглища. Между двете световни войни в Унгария са били произвеждани средно по 6,2 милиона тона въглища годишно, а през 1964 г. са произведени около 30 милиона тона.

Значително е увеличено производството на чугун и стомана. Годишното производство на чугун е увеличено на 1,6 милиона тона. Днес страната произвежда около 2,5 милиона тона стомана, което представлява 2 милиона тона повече, отколкото през 1938 г. По-голямата част от желязната руда и металургичния кокс Унгария получава от Съветския съюз и от другите социалистически страни.

Силно развитие е получила и химическата промишленост, която произвежда химически торове, пластмаси, сярна киселина, препарати за борба с вредителите по растенията, лекарства и др. Качеството на унгарската медицинска промишленост е широко известно.

Особена радост изпитаха членовете на делегацията при вида на нефтените кули и сондите за земен газ в Чонградска област. Унгарската народна република е получила през 1965 година 1 800 000 тона собствен тор. Същевременно Унгарската народна република получава нефт от Съветския съюз чрез нефтопровода Дружба. Само за година и половина след предаването на нефтопровода в експлоатация Унгария е получила над 2 милиона тона нефт. Реални са

перспективите за увеличаване производството на земен газ. През последните години значително се е увеличило разкриването на бокситното богатство на страната. Понастоящем се изкопават годишно около 1,5 милиона тона боксит и се произвеждат над 50 000 тона алуминий.

През време на престоя си в Унгарската народна република делегацията посети някои модерни заводи и фабрики, оборудвани със съвременна техника и с висока култура на работното място. Ние разгледахме завода за електроуреди, телевизори и радиоприемници в Сейкешфехервар. Този завод в Унгария произвежда годишно 280 000 броя радиоприемници и 200 000 броя телевизори. Днес заводът произвежда за един месец повече продукция, отколкото е била произведена такава през цялата 1952 година. Характерно е да се отбележи, че работниците в завода са предимно млади хора, голяма част от тях са жени и се учат в техникуми, школи и курсове, организирани от самия завод.

В окръг Чонград се запознахме с фабриката за моден плетен трикотаж. Направи ни впечатление високата производителност на труда и изящното производство на фабриката. Сега целта на фабричното ръководство е да издигне производството на фабриката на световно ниво. Добрата работа на фабриката е дала възможност през 1965 година да се изплати на работниците възнаграждение за 20 работни дни като 13-та заплата. В гр. Сегед от същия окръг делегацията посети завода, който произвежда прочутия унгарски салам.

В гр. Будапеща ние разгледахме известния завод за автобуси Икарус. В завода се извършва монтаж на автобусите. По план за 1966 г. заводът трябва да произведе 2252 автобуса. Сега се извършва реконструкция на завода с цел през 1970 г. производството да достигне 7000 автобуса.

На делегацията направи силно впечатление, че унгарските другари смело преустройват съществуващите заводи на съвременен техническо равнище и всяко предприятие има вече приета конкретна петгодишна програма за разширяване, модернизирание и увеличаване на производството.

Някои конкретни впечатления за унгарското селско стопанство членовете на делегацията получиха при посещение то на ТКЗС Българо-унгарска дружба в с. Кишомьо и на Държавното земеделско стопанство в с. Дерекедхаза. На делегацията стана известно, че социалистическото преустройство на унгарското селско стопанство е било извършено през 1961 година. Социалистическият сектор в селското стопанство понастоящем обхваща 96,8 от обработваемата площ на страната. По-голямата част от тази площ, кръгло 73%, принадлежи на трудово-кооперативните земеделски стопан-

ства. Понастоящем в Унгария има над 3400 трудово-кооперативни земеделски стопанства, които стопанисват повече от 50 милиона декара земя. Общият обем на селскостопанската продукция в Унгарската народна република през 1965 година възлиза на 66,4 милиарда форинта, в това число от растениевъдството 36,5 милиарда форинта и от животновъдството — 27,6 милиарда форинта.

В Унгария се полагат немалко усилия за химизирането и механизирането на селското стопанство. През 1965 г. те са осигурили близо по 9 кг чисто вещество химически торове на един декар обработваема земя, като през същата година по полята на Унгария са работили 64 000 трактора. Средните добиви, които те са получили от един декар земя през същата година, са: за пшеницата 217 кг, за царевичната 292 кг, за слънчогледовото семе — 108 кг, за захарното цвекло — 2919 кг. По-голямата част от площите, засети с пшеница, са от сортовете Безостая и Санпастория, а при царевичната — с хибридни семена. По време на обиколката из страната ние видяхме добре обработени обширни унгарски поля и имаме впечатление, че през настоящата година в Унгария ще се прибере една добра реколта.

На членовете на делегацията стана известно, че средният млеконадой на крава през 1965 година е бил 2220 литра и средният настриг на вълна от овца 3,9 кг. Особено голямо впечатление ни направи птицефермата на висшето аграрно училище в Кестхей. В това училище отглеждат кокошка канадска порода Шеверт, от която получават по 225 яйца годишно. За едно яйце изразходват 200—220 г фураж, а стойността на яйцето е 1,05 форинта. Когато се говори за унгарското селско стопанство, не може да не се отбележат големите успехи на унгарските селяни-кооператори във винопроизводството и в отглеждането на ябълки, праскови и кайсии. На делегацията направи впечатление, че в Унгария има утвърдена една порода унгарско шарено говедо. Така е в свиневъдството и птицевъдството, което до голяма степен създава условия за успехи в животновъдството.

Намираме, че е необходимо да се отбележи, че в последно време в Унгария се обсъжда въпросът за въвеждане от началото на 1968 година на нова система за ръководство на народното стопанство. Този въпрос е обсъждан на последния пленум на ЦК на УСРП и ще бъде обсъден на предстоящия IX конгрес на партията.

В УНР се полагат грижи за повишаване равнището на общата култура на населението. Непрекъснато се строят нови жилищни комплекси, развива се мрежата от библиотеки, нови театри и кина, увеличава се производството на филми и със значителни суми се подпомагат културните до-

мове, читалищата, музеите и др., развива се печатът, радиото и телевизията.

На членовете на делегацията направи впечатление сравнително високият стандарт на живота в Унгария. Ние можахме да видим магазините, както в градовете, така и в селата, пълни с доброкачествени индустриални и хранителни стоки, да се извършва оживен вътрешен стокооборот и видяхме добре облечено и жизнерадостно население.

Другарки и другари народни представители! По време на своето пребиваване делегацията проведе срещи в Националното събрание, в Президиума на УНР и с някои окръжни групи на народни представители за обмяна на опит в парламентарната дейност. Особено полезна бе срещата ни с председателя на Националното събрание на УНР другарката Ищванне Ваш, която ни запозна с основните моменти от работата на унгарското Национално събрание.

В своята беседа др. Ваш ни съобщи, че народните представители от Националното събрание в Унгария се избират при тайно гласуване на основата на всеобщо, равно и пряко изборително право. За народни представители могат да бъдат избрани само граждани на Унгарската народна република, ползващи се с изборителни права.

Изборите за народни представители в Унгария се провеждат по изборителни окръзи. Такива окръзи, включително и гр. Будапеща, в Унгария има двадесет. На 32 хиляди жители се избира един народен представител. Избирателите гласуват не поотделно за всеки кандидат за народен представител, а за всички кандидати, вписани в списъка, съставен за изборителния окръг. За всеки изборителен окръг се избират и запасни народни представители, които заместват същите в случай на отзоваване, смърт и по други причини. През настоящата сесия е отзован един народен представител, поради това, че не е оправдал високото доверие на народа. Предложения за кандидатите за народни представители се правят на събрания по предприятия, производствени колективи, кооперативи и др. и на събрания на масовите организации. Окончателните списъци се одобряват от ръководството на Отечествения народен фронт.

Националното събрание на Унгария има мандат за 4 години. Броят на народните представители е 340, от които работници 42%, селяни 19%, интелигенти 36% и др. С висше образование са 48,6% от народните представители, със средно образование 13,2%, а останалите са с по-малко образование. Младежите до 30 години са 6 на брой. Най-много народни представители има между 36 — 40 години. Жените представляват 18,2% от общия брой на всички народни представители.

Законодателната власт принадлежи на Националното събрание на Унгарската народна република. Законите могат да бъдат внасяни за разглеждане от Президиума на Унгарската народна република, от Министерския съвет или от всеки народен представител на Националното събрание.

Националното събрание се събира на сесия най-малко два пъти през годината, а при нужда могат да се свикват и повече сесии. Националното събрание избира 10 постоянни комисии, в които влизат 98 народни представители. При нужда по някои въпроси могат да бъдат избирани и временни комисии.

Задачите на комисиите са да оказват постоянна помощ на Националното събрание за цялата му дейност и за успешното провеждане на сесиите. Във връзка с това комисиите предварително обсъждат, подготвят и разглеждат проектозаконите. Те обсъждат също така и други въпроси, поставени от Националното събрание, от Президиума на Унгарската народна република и от Министерския съвет. Комисиите и по своя инициатива могат да се занимават с въпроси от държавно значение в кръга на тяхната компетентност и да ги поставят пред Националното събрание за решаване. Напоследък в дейността на комисиите се забелязва голяма активност. При обсъждане на бюджета и народностопанския план за 1966 година в Националното събрание са се изказали 54 народни представители, а в постоянните комисии — 96 народни представители. Постоянните комисии изграждат творчески връзки и с окръжните групи на народните представители, като им изпращат за обсъждане поставени пред тях въпроси. Постоянните комисии могат също така при обсъждане на въпросите да изслушват и специалисти.

Постоянните комисии заседават по 4—5 пъти на годината по предварително определен план. Изготвените планове се изпращат на окръжните групи на народните представители, за да могат тези народни представители, които не са членове на някоя постоянна комисия, да вземат отношение по поставените в плана въпроси.

Народностопанският план и бюджетът се обсъждат във всички комисии при Националното събрание и техните предложения се обобщават от Планово-бюджетната комисия, която от своя страна внася законопроектите за утвърждаване от Националното събрание.

От две години е създадена практиката след заседание на Националното събрание, на което се приемат планът и бюджетът, Министерският съвет да се занимава с предложенията и въпросите, поставени пред Националното събрание, и да взема съответни решения. Препис от тези решения Мини-

стерският съвет изпраща на председателя на Националното събрание.

Народните представители от един изборителен окръг създават окръжна група, в която участвуват всички народни представители, избрани в този окръг, независимо от това, дали живеят в същия окръг. Окръжните групи се създават, за да съгласуват работата на народните представители с изборителите, като съдействуват за разширяване и задълбочаване сътрудничеството между народните представители, местните политически, стопански и обществени органи и организации и населението. В дейността си те се опират на различните обществени и масови организации и работят съгласувано с тях. Всяка окръжна група избира от състава си председател. Председателят ръководи дейността на групата. Групата се събира най-малко един път в месеца. На заседанията групата разглежда теми за запознаване народните представители с политическия и стопанския живот на страната, обсъжда бюджета на окръга и въобще се занимава с всички въпроси от местно значение, за да имат народните представители достатъчно познания за работата с изборителите и да оказват помощ на местните организации, учреждения и предприятия. Някои заседания окръжните групи провеждат в промишлени предприятия, в ТКЗС и в научни институти.

Народните представители от окръжната група участвуват в заседанията на окръжните и околийските народни съвети и по такъв начин се запознават с цялостния живот на окръга или околията. На заседанието на групите народният представител дава отчет за извършената от него работа.

На всеки 6 месеца председателят на Националното събрание получава сведения за работата на окръжните групи на народните представители и осведомява Централния комитет на партията за работата на народните представители и за проблемите, които стоят пред тях. Ръководителите на групите се съвещават с председателя на Националното събрание по конкретни въпроси, а, от друга страна, председателят на Националното събрание ги информира за бъдещата дейност на парламента. На тези съвещания с председателите на окръжните групи се преценява и работата на отделните групи и се дават указания за подобряването ѝ. На тези съвещания също така се поставят и разясняват въпроси от международно или вътрешно значение, които не са публикувани в пресата.

Народните представители нямат изборителен район, но са разпределени по съответни райони от окръга, за който отговарят, и цялостната им дейност е съсредоточена именно в тези райони. Народните представители изработват за себе си план за срещи с изборителите, а също така опреде-

лят и приемни дни за гражданите. Такива срещи с избирателите се провеждат най-редовно.

Ползуваме се от случая да заявим, че както в областта на икономиката, така също и в дейността на парламента и на народните представители членовете на нашата делегация видяха и научиха много хубави и полезни неща в Унгария.

Другарки и другари народни представители! Членовете на нашата парламентарна делегация можаха непосредствено да почувствуват, че отношенията ни с Унгарската народна република се развиват върху принципите на социалистическия интернационализъм. Ние почувствувахме, че основата на здравите отношения между нашите две страни представляват братската интернационална дружба между нашите две марксистко-ленински партии. Българската комунистическа партия и Унгарската социалистическа работническа партия са единни по всички въпроси на международното комунистическо и работническо движение. Нашите две правителства имат еднакви становища по всички международни проблеми и по икономическите и културните взаимоотношения между нашите страни.

Радостно е да се отбележи, че непрекъснато се развива и разширява икономическото сътрудничество между нашите страни. Според подписаната през тази година дългосрочна търговска спогодба за периода 1966 — 1970 г. стокообменът между двете страни ще възлезе на 259 милиона рубли. В сравнение с периода 1961 — 1965 г. това ще представлява увеличение с около 70%. Освен това като конкретен израз на сътрудничеството между двете страни са преките връзки, общуването, обмяната на опит и делегации и съревнованието между окръзи, предприятия, ТКЗС и научни институти.

Заслужава да се отбележи подчертано, че нова форма в нашето икономическо сътрудничество представляват създадените въз основа на постигнатата договореност по време на гостуването на нашата партийно-правителствена делегация в УНР през 1964 г., ръководена от другаря Тодор Живков, смесени българо-унгарски дружества Интрансмаш и Агромаш. Това са съвсем нови организации, които имат за цел по-нататъшното разширяване на икономическото сътрудничество между двете страни.

Радостно е също така, че нашите връзки в областта на науката и културата се развиват много добре. Съвместната научноизследователска дейност през 1965 г. обхваща работата на 13 унгарски и 12 български научноизследователски института и др.

Другарки и другари народни представители! Посещението на нашата парламентарна делегация в Унгарската народна република бе нова стъпка за разширяване връзките

между нашето Народно събрание и Националното събрание на УНР, които като нови социалистически парламенти служат на едни и същи цели, работят за построяване на едно и също социалистическо общество. Ние сме на мнение, че посещението ни в Унгарската народна република ще допринесе за по-нататъшното укрепване и задълбочаване на традиционната българо-унгарска дружба. За всичко това допринесе, разбира се, и правилният подбор на членовете на делегацията, високото съзнание, дисциплина и активността, които те проявиха в изпълнение на възложените им задачи.

Бих желал да се възползувам от възможността от тази висока трибуна от името на делегацията и от ваше име да изкажа още веднъж най-сърдечна благодарност на Националното събрание на Унгарската народна република за любезната покана и за отличната организация на нашия престой, както и на унгарските партийни, стопански и държавни ръководители и на трудещите се в Унгарската народна република за сърдечното гостоприемство, което ни оказаха в своята прекрасна страна.

Да живее и процъфтява българо-унгарската дружба!
(Продължителни ръкопляскания)

Председател акад. Сава Гановски: Другари народни представители! Досега се направиха кратки информации за пребиваването на нашите парламентарни делегации в три страни — Чехословакия, Франция и Унгария. Според Правилника за вътрешния ред на Народното събрание парламентарните делегации са длъжни да се отчетат пред Народното събрание и едновременно с това то да вземе отношение и да направи преценка на извършената работа от тях.

Ето защо Комисията по външните работи ще предложи едно кратко проекторешение по докладите на трите парламентарни делегации, които се отчетоха пред Народното събрание.

Има думата докладчикът на Комисията по външните работи народният представител Димитър Братанов.

Докладчик Димитър Братанов: Другарки и другари народни представители! Комисията по външните работи предлага следното проекторешение: (Чете)

„Народното събрание въз основа на чл. 93 от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, като изслуша отчетите на парламентарните делегации за посещенията им

в Чехословашката социалистическа република, Френската република и Унгарската народна република по покана на техните парламенти, взе следното

РЕШЕНИЕ

Одобрява отчетите на делегациите на Народното събрание за посещенията им в Чехословашката социалистическа република, Френската република и Унгарската народна република, които посещения допринасят за укрепването на приятелските връзки с тези страни и за обмен на опит между парламентиите.

Председател акад. Сава Гановски: Има ли желаещи другари народни представители да направят бележки по предложеното от Комисията по външните работи проекторешение? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с така предложеното проекторешение, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се единодушно.

Има думата д-р Пенчо Костурков да докладва становището на Комисията по проектоправилника за вътрешния ред на Народното събрание.

Д-р Пенчо Костурков: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Комисията за изменение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание се събра и разгледа направените на днешното заседание предложения по правилника и излиза със следното становище:

Първо, комисията приема предложението на народния представител Ангел Шишков да се заличи думата „насочва“ в § 21, ал. I на проекта за единство в терминологията и за създаване на по-голяма независимост в работата на комисииите.

На второ място, комисията приема предложението, направено от народния представител акад. Любен Кръстанов, за създаване на отделна Комисия по културата и изкуството, като в Комисията по наука и образование да се включи техническият прогрес, който съответно се изключи от Комисията по промишлеността и енергетиката.

На трето място, намираме, че е целесъобразно Комисията по земеделието и горите да се преименува на Комисия по земеделието и горското стопанство с оглед характера на горите и тяхната експлоатация.

Комисията също така обсъди всички предложения, които се направиха тук от народните представители Спас Господов, Орлин Василев и проф. Петър Минчев, и намира, че част от тях засягат чисто практически и административни въпроси. Бюрото на Народното събрание си взема бележка от тези

предложения, като например за навременното експедиране на стенографските дневници и други такива подобрения в деловодството на Народното събрание. Що се отнася до другите предложения, те ще бъдат проучени. Те засягат някои принципи въпроси и затова комисията предлага да бъдат проучени от Бюрото, което след това да излезе със съответни предложения.

Това е становището на комисията по направените предложения от народните представители.

Председател акад. Сава Гановски: Желает ли някой от народните представители да вземе отношение по така направените бележки от комисията, които др. Костурков докладва? — Няма бележки.

Пристъпваме към гласуването на проекторешението за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание.

Бюрото на Народното събрание предлага проекторешението да се чете и гласува изцяло, а не параграф по параграф.

Има ли други предложения? — Няма.

Които другари народни представители са съгласни с предложението на Бюрото, моля да гласуват. Приема се единодушно.

Има думата докладчикът др. Ангел Димитров.

Докладчик Ангел Димитров: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание на Народна република България“

Председател акад. Сава Гановски: Които другари народни представители са съгласни със заглавието, моля да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се единодушно.

Докладчик Ангел Димитров: (Чете)

„1. Накрая на ал. II на § 4 се добавя следният текст: „един от които е първи подпредседател“.

2. В ал. I на § 7 след думата „подпредседатели“ се добавя думите „един от които първи подпредседател“.

3. Параграф 8 се изменя така:

„8. Президиумът на Народното събрание отговаря за цялата си дейност пред Народното събрание (чл. 34 от Конституцията) и всяка година се отчита пред него.“

4. Параграф 11 се изменя така:

„11. Народното събрание избира за срок от 5 години Върховния съд и главния прокурор на Народната република, които отговарят и всяка година се отчитат пред него.“

5. В § 13, буква „б“ се изменя така:

„б) подпомага дейността на комисиите на Народното събрание.“

В последната алинея на същия параграф думите „съгласувано и“ се заличават.

6. Параграф 18 се изменя така:

„18. При конституирането си Народното събрание избира следните постоянни комисии:

Комисия по проверка на изборите;

Законодателна комисия;

Комисия по народно стопанския план и държавния бюджет;

Комисия по промишлеността и енергетиката;

Комисията по земеделието и горското стопанство;

Комисия по строителството, архитектурата и благоустройството;

Комисия по транспорта и съобщенията;

Комисия по търговията;

Комисия по народното здраве, труда и социалните грижи;

Комисия по образованието, науката и техническия прогрес;

Комисия по културата и изкуството;

Комисия по външните работи и

Комисия по народните съвети.

Народното събрание може да избира и други постоянни и особени комисии, както и комисии за анкети и проучвания във връзка с осъществяването на своята дейност. Техните задачи се определят от Народното събрание при избирането им.

Комисиите са органи на Народното събрание. За своята дейност те отговарят и се отчитат пред него.“

7. В § 21, ал. I се изменя така:

„Работата на комисиите между сесиите се организира и ръководи от техните ръководства. Президиумът и Бюрото на Народното събрание подпомагат дейността на ръководствата им.“

8. В § 22, ал. II след думите „Народното събрание“ да се добавят думите „с участието на ръководствата на постоянните комисии“.

9. В § 24, ал. I думите „съгласувано с Президиума на Народното събрание“ се заличават.

10. Алинея III на § 25 се изменя така:

„Във връзка с упражнявания контрол постоянните комисии правят предложения до министерствата и централните ведомства за мерките, които по тяхна преценка трябва да се вземат. Министерствата и ведомствата са длъжни да разгледат направените предложения в срок от един месец и да уведомят писмено комисията кои предложения приемат и кои не приемат, като в последния случай излагат

и съображенията си за това. Отговорите на министерствата и ведомствата се разглеждат на заседание на съответната комисия. Когато не е получен отговор или комисията не е съгласна със съображенията за неприетите предложения, тя по своя преценка отнася въпроса до Президиума на Народното събрание за вземане на мерки по съответния ред. Комисията може да направи предложенията си и направо до Народното събрание, а когато то не заседава — до Президиума на Народното събрание. В случай, че Президиумът на Народното събрание не възприеме предложените от комисията мерки, тя може да отнесе въпроса за решаване в следващата сесия на Народното събрание.“

11. В ал. I на § 28 думите „ръководители на министерствата и ведомствата“ се заменят с думите „ръководители на министерствата, ведомствата, научните институти и висшите учебни заведения“.

12. В ал. I на § 29 след първото изречение се добавя следното ново изречение второ: „за деня и часа на заседанията, както и за въпросите, които ще бъдат разгледани, задължително се известяват Президиумът и Бюрото на Народното събрание и членовете на Министерския съвет и други ведомства, до които се отнасят въпросите, които ще бъдат обсъждани на заседанията.“

Второто изречение на същата алинея става изречение трето.

Накрая на ал. II на същия параграф се добавя следното ново изречение второ: „Народните представители се уведомяват за въпросите, които ще бъдат разгледани на заседанията на комисии, като им се изпраща сборен годишен план.“

13. В § 30 след думите „на законопроектите вносителите“ се добавят думите „имат право и“.

Към същия параграф се създават следните нови алинеи II и III:

„Когато законопроектът е внесен по инициатива на народни представители, при разглеждането му от комисии, подписалите законопроекта народни представители се поканват да присъствуват на заседанието на същите.“

Законопроектите се поставят на разглеждане в заседанията на комисии, ако материалите по тях са изпратени на членовете на комисията най-малко пет дни преди заседанието.“

14. Параграф 38 се изменя така:

„38. По решение на постоянната комисия председателите на същите правят публикации в ежедневната преса за заседанията и дейността на комисии, като съобщават и въпросите, с които те са се занимавали или ще се занимават.“

15. В глава IV подзаглавието „в“ се изменя така:

„в. Правила за работата на отделни комисии“.

16. В параграф 40, ал. I думите „предварително всички“ се заменят с думите „всички постъпили“.

Алинея II на същия параграф се изменя така:

„Законодателната комисия сама или съвместно с други комисии може да прави предложение до Бюрото и Президиума на Народното събрание да бъдат поставени на всенародно обсъждане или за обществено обсъждане от специалисти някои законопроекти.“

17. В § 42 думата „Президиум“ се заменя с „Бюрото“.

18. Параграф 43 се изменя така:

„43. Комисията по външните работи най-малко два пъти в годината изслушва информации от министъра на външните работи по външната политика на правителството и по международното положение. Тя обсъжда внесените за разглеждане от Народното събрание въпроси по външната политика и взема отношение по тях.“

19. Към ал. III на § 50 се добавя следното ново изречение: „Към законопроекта за утвърждаване на нормативните укази се прилага пълният текст на издадените укази“.

20. В ал. I на § 51 след думата „проектодекларации“ се добавя думата „питания“.

21. Алинея I на § 52 се изменя така:

„Законопроектите, проекторешенията и проектодекларациите, внесени от правителството или от народните представители, се отправят до председателя на Бюрото на Народното събрание. Законопроектите се придружават с подробни мотиви, съдържащи данни и за финансовите разходи и икономическите последици от приложението им. Още при постъпването на законопроектите Бюрото на Народното събрание определя кои комисии ще ги разгледат.“

22. В ал. IV на § 53 думите „от Министерството на външните работи“ се заменят с думите „чрез Министерството на външните работи“.

23. Алинея III на § 45 се изменя така:

„Председателстващият открива заседанието при наличието на кворум.“

24. В § 61, ал. II, изречение трето се изменя така: „Ако друг народен представител предложи, решението на председателя може да се отмени от Народното събрание.“

25. Накрая на § 67 се добавя следният текст: „освен ако то реши гласуването да бъде тайно“.

26. В ал. II на § 76 думата „стилистични“ се заменя със „стилни“.

27. Алинея IV на § 77 се изменя така:

„На всяка сесия Народното събрание отделя специално време за питання и отговори.“

28. В алинея IV на § 88 думите „Президиумът избира комисия да разгледа случая“ се заменят с думите „Президиумът възлага на Комисията по проверка на изборите да

направи необходимите проучвания“.

29. В алинея II на § 90 думите „воден и въздушен транспорт“ се заменят с думите „и воден транспорт“.

30. Параграф 91 се изменя така:

„91. По важни въпроси на външната политика Народно-то събрание може да излезе със съответен акт до парламентите на другите държави или до някои от тях. Инициативата за внасянето на такъв акт може да изхожда от Президиума или Бюрото на Народното събрание, от Комисията по външните работи, от правителството, както и от отделни народни представители.“

31. Параграф 92 се изменя така:

„92. Когато се получи акт от парламент на друга държава, в съвместно заседание Президиумът на Народното събрание, Бюрото на Народното събрание и Комисията по външните работи определят реда, по който ще бъде разгледан той и с какъв акт ще се отговори.“

Когато се реши да се отговори от Народното събрание, Комисията по външните работи изготвя проект и го внася за приемане в предстоящата сесия.

Народното събрание се уведомява за постъпилите актове от парламенти на други държави и когато отговорът по тях не е даден от него.“

32. В алинея I на § 93 думите „Президиума и“ се заличават.

Накрая на алинея II на същия параграф се добавят думите: „след като изслуша мнението на Комисията по външните работи“.

33. В § 94 думите „и Президиума“ се заличават.“

Председател акад. Сава Гановски: Другарите народни представители, които са съгласни с така прочетения текст на Решението за изменение и допълнение на Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, моля да гласуват. Има ли против? — Няма. Възражения? — Няма. Приема се единодушно.

Другари народни представители! Бюрото на Народното събрание, както каза преди малко и докладчикът на комисията д-р Пенчо Костурков, ще вземе акт от бележките, които се направиха по някои положения, ще ги изясни и уточни, за да можем на следващата сесия във възможните рамки да ги предложим за евентуално утвърждаване от Народното събрание.

С това дневният ред на втората сесия на Пето Народно събрание е изчерпан.

Закривам сесията.

(Закрита в 19 ч. и 20 м.)

Председател: **акад. С. Гановски**

Секретар: **М. Стамболийска**

Парламентарен стенограф: **Ст. Стоянов**